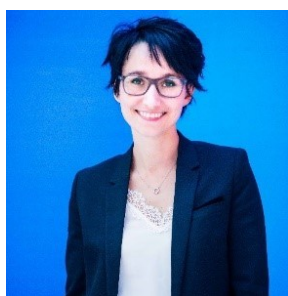

NEWSLETTER AAFBR NR. 24

INVITAT ÎN ACEST NUMĂR

ISABELL KOSKE

Director adjunct al
Departamentului de Economie al
OECD Paris

**Economia României continuă
să demonstreze o mare
reziliență**

AAFBR este o asociație profesională fără scop lucrativ, fondată în ianuarie 2008.

Încă de la înființare, AAFBR și-a propus să prezinte un punct de vedere profesionist cu privire la perspectivele economiei românești prin intermediul conferințelor cu profil financiar, comunicatelor de presă, a unor sondaje interne în rândul membrilor și opiniilor exprimate în mass-media românească. AAFBR își dorește astfel să ofere instrumente utile tuturor companiilor interesate de evoluțiile macroeconomice în cadrul proceselor interne de administrare a activelor și pasivelor, analiștilor care doresc un punct de reper pentru propriile estimări, presei care identifică provocări economice, mediului universitar care se orientează asupra cercetării științifice.

O altă componentă a strategiei AAFBR este cea educațională, asociația noastră oferind în România trei certificări recunoscute la nivel internațional: Certified European Financial Analyst (CEFA), Certified ESG Analyst (CESGA) și Certified International Investment Analyst (CIIA) și alte cursuri în domeniul financiar. De aceste trei certificări pot beneficia toți cei interesați de o pregătire suplimentară temeinică în activitatea lor profesională.

CUPRINS

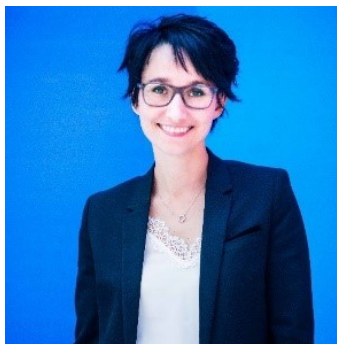
1	Invitat în acest număr	
	ISABELL KOSKE,	
	Director adjunct al Departamentului de Economie al OECD Paris	
	ECONOMIA ROMÂNIEI CONTINUĂ SĂ DEMONSTREZE O MARE REZILIENȚĂ	03
2	Prezentarea AAFBR	
	Misiune, viziune, program board AAFBR	06
	Proiecte desfășurate de AAFBR	06
	Parteneriate AAFBR	07
		09
3	Mediul macroeconomic, sectorul financiar-bancar și mediul de afaceri	
	1. Aderarea la OECD reprezintă deopotrivă o necesitate, și o oportunitate unică pentru România de a-și îmbunătăți practicile de guvernare, de a stimula reformele structurale și de a crește atractivitatea țării pentru investiții	13
	2. Care este stadiul aderării României la OECD?	14
	3. Aderarea la OECD ar putea aduce numeroase beneficii, inclusiv accesul la expertiză și resursele acestei organizații, dar și o mai mare credibilitate pe plan internațional.	16
	4. Avem foarte mare potențial în față, iar piața de capital și capitalizarea economiei din România trebuie să fie o prioritate.	18
	5. România a fost aproape să adopte modelul de creștere prin exporturi în 2015	19
	6. Atât pe venituri, cât și pe cheltuieli fiscale România are probleme cantitative și calitative	21
	7. Care sunt provocările din perspectiva finanțării bancare și a investițiilor	23
	8. Cum putem crește incluziunea financiară în România, cum am putea să rezolvăm în principal problemele din zona rurală, unde știm că avem cele mai mari probleme?	25
	9. Activele fondurilor de pensii vor crește cu 25-30 miliarde euro în cinci ani	27
	10. Evoluția principalilor indicatori macroeconomici	29
4	Echipa editorială și colaboratori ai newsletter-ului	32

INVITAT ÎN ACEST NUMĂR

ISABELL KOSKE

Director adjunct al Departamentului de Economie al OECD Paris

ECONOMIA ROMÂNIEI CONTINUĂ SĂ DEMONSTREZE O MARE REZILIENȚĂ

România este una din mai multe țări aflate în proces de aderare la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (*En Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD*). În Europa, mai sunt, Bulgaria și Croația în process de aderare.

Acest proces implică evaluarea fiecărei țări candidate de către 26 de comitete tehnice ale OECD cu privire la legislația, politicile și practicile sale, în raport cu standardele OECD și cele mai bune practice ale OECD. Procesul acoperă aproape toate zonele politicilor guvernamentale, fiind o ocazie unică de a identifica modalități de îmbunătățire a aspectelor economice, sociale și de mediu.

OECD va lua în considerare atât performanța economică anterioară a României cât și perspectivele țării de a progresa și de a face reforme economice.

În ciuda condițiilor adverse din Europa și a inflației ridicate, economia României a crescut cu 2,1% an/an în 2023. Datorită performanței economice ridicate de-a lungul timpului, venitul mediu a crescut, decalajul față de standardul mediu de viață din OECD reducându-se de la 68% în 2000 la 34% în 2022 în puțin mai mult de două decenii. Acest fapt arată că România a făcut reforme susținute încă din anii 1990s pentru a deveni o

economie de piață.

OECD estimează că economia României va crește cu 2,8% în 2024 și 3,1% în 2025, susținută de investițiile în mari proiecte de infrastructură - ce vor reprezenta un punct central pentru creșterea viitoare, de revenirea cererii externe și a consumului privat odată cu scăderea presiunilor inflaționiste.

Obiectivul imediat este să se asigure revenirea inflației în intervalul țintă. Față de vârful de 17% de la finalul anului 2022, creșterea anuală a prețurilor de consum s-a redus sub 6% datorită politicii monetare restrictive. Totuși presiunile inflaționiste rămân ridicate în anumite sectoare, în special în servicii.

OECD estimează că inflația va scădea către partea superioară a intervalului țintă (3,5%) până la finalul anului 2025, datorită inflației importate mai reduse și a creșterii moderate a cererii interne.

Consolidarea fiscală va fi importantă pentru a evita suprastimularea economiei și a menține datoria publică la un nivel sustenabil. Din cauza deficitelor bugetare mari (6,6% din PIB în 2023) datoria publică s-a acumulat mai rapid decât a crescut venitul național al României, ajungând la 49% din PIB în 2023¹. Este un nivel încă gestionabil, însă de patru ori mai mare decât cel din 2007 (12%) când România a intrat în Uniunea Europeană. Astfel, spațiul fiscal pentru a răspunde unor crize viitoare s-a micșorat.

Presiunile fiscale vor crește în următoarea decadă, fiind necesare cheltuieli mari pentru infrastructură, rețeaua energetică și energia verde, protecția socială, populația în vârstă². După cum s-a subliniat în raportul OECD "2024 Economic Survey of Romania", un plan pe termen mediu de stabilizare a finanțelor publice ar trebui să includă reforme pentru a îmbunătăți eficiența cheltuielilor

publice, sustenabilitatea sistemului de pensii și a crește veniturile fiscale. Este necesar un progres rapid în reforma taxării, în special, pentru a crește conformarea și rata de colectare și a rezolva excepțiile de la plata taxelor³. Ar trebui să se ia în considerare tranziția de la taxa unică pe venit la taxarea progresivă, cu taxe mai mici pentru cei cu venituri reduse.

Provocările sociale și de mediu ale României

Multe dintre aceste provocări sunt comune multor țări, inclusiv Croatiei și Bulgariei, candidate și ele la aderarea la OECD. Creșterea economică puternică a României s-a produs inegal, cu o rată a săraciei încă mai ridicată decât în multe alte țări europene, și un sistem educațional și o piața a muncii mult în urma economiilor mai performante.

Sunt necesare fonduri publice mari pentru a îmbunătăți sistemul de protecție socială, condițiile de locuire, infrastructura de transport, sistemul de sanatate și cel educațional. Creșterea accesului la un sistem formal de îngrijire a copilului, susținerea muncii part-time și flexibile ar putea ajuta la creșterea ratei de angajare a femeilor, ceea ce ar putea compensa erodarea forței de muncă din cauza emigrației și îmbatrânirii populației.

La fel ca și în alte țări ale UE, programul RRF (PNRR) oferă șansa de a avansa pe multe dintre aceste fronturi, ceea ce ar oferi garanția unei creșteri nu doar puternice, ci și incluzive.

Romania are de jucat și un rol în rezolvarea provocărilor globale privind schimbările climatice. Politicile privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră trebuie să fie eficiente și juste, pentru ca progresul privind mediul să nu afecteze eforturile de a crește standardele de viață.

Investițiile din fonduri UE vor crește producția curată de electricitate, vor îmbunătăți securitatea energetică și vor reduce intensitatea emisiilor activității economice din Romania.

Este necesară creșterea productivității

O provocare universală privind susținerea performanței economice, o reprezintă mediul de afaceri. Prin comparație cu țările cu venituri mai mari, în Romania sunt încă multe de făcut pentru îmbunătățirea cadrului instituțional, a competiției și a guvernanței. Rezolvarea acestor decalaje ar putea aduce o creștere puternică a productivității și a standardelor de viață în anii următori.

Productivitatea muncii a încetinit față de ratele ridicate de creștere din anii 2010 și din perioada aderării României la Uniunea Europeană⁴. Revenirea la o creștere mai rapidă a productivității necesită eliminarea obstacolelor din calea competiției⁵, îmbunătățirea predictibilității politicilor, și continuarea luptei împotriva corupției⁶. Romania a început să facă progrese în acest sens, iar OCDE a încurajat guvernul să implementeze în totalitate agenda reformelor din PNRR.

Procesul de aderare la OECD va duce la progrese pe toate fronturile

În procesul de aderare la OECD, Romania s-a imbarcat într-o călătorie ambițioasă de a-și alinia reglementările și practicile la standardele OECD.

Pentru comunitatea de afaceri, acest proces va ajuta la dezvoltarea de piețe corecte și eficiente, va asigura un climat investițional deschis și atractiv, reglementări favorabile competiției și continuarea progreselor privind combaterea corupției.

Angajamentul continuu al guvernului, al sectorului privat, al mediului academic și al societății civile este crucial pentru adoptarea de reforme solide și cu impact pe termen lung, ca măsură a reușitei procesului de aderare.

¹ Definiția datoriei publice brute conform criteriilor de la Maastricht

² Rata de dependență a populației în vârstă – număr de pensionari (65+) din total populație activă (20-64 ani) – va crește de la 32% în 2022 la 45% în 2040 conform Modelului de previzionare pe termen lung actualizat în 2023.

³ În România ponderea veniturilor fiscale în PIB în 2022 a fost de 27%, sub media țărilor OCDE de 34%. Principalele probleme: ratele mici de TVA, excepțiile de la taxarea venitului personal pentru angajații din construcții și IT, un prag redus al cifrei de afaceri pentru taxarea microîntreprinderilor.

⁴ Productivitatea muncii a crescut în medie cu 6,5% în anii 2000, cu 3,9% în anii 2010 și 2,6% în perioada 2020-23.

⁵ Cadrul de guvernanță pentru companiile de stat a fost întărit recent. Chestionarul OCDE 2024 subliniază necesitatea de a implementa reguli noi mai stricte.

⁶ O provocare pentru companii o reprezintă schimbarea rapidă a politicilor, inclusiv a celor privind taxarea, adesea prin ordonanțe de urgență.

Isabell KOSKE

Isabell Koske deține din 2018 titlul de director adjunct al Departamentului de Economie, Filiala Studii de țară la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică din Paris, Franța. Înainte de a-și exercita rolul, doamna Koske a fost consilier în Biroul Secretarului General și șef al echipei de indicatori structurali pentru Direcția de studii de politici, Divizia de supraveghere structurală, printre alte responsabilitati. Activitatea recentă a doamnei Koske a avut loc la Paris, Franța, dar și Germania și Statele Unite. Doamna Koske are un doctorat în Economie și o diplomă de licență în Administrarea Afacerilor de la WHU - Otto Beisheim School of Management din Vallendar, Germania, precum și o diplomă de licență în Matematică Aplicată, de la FernUniversität din Hagen, Germania.

I. Prezentarea AAFBR

1. Misiune, viziune, program board AAFBR

Asociația Analistilor Financiar-Bancari din România (AAFBR) a fost înființată în anul 2008 la inițiativa celor 4 membri fondatori: Lucian Anghel, Radu Crăciun, Ionuț Dumitru și Florian Libocor. De atunci, Asociația a progresat sub îndrumarea acestora, precum și datorită aportului membrilor care s-au implicat în proiectele asociației, ajungând să reunească în prezent peste 100 de membri - analiști și manageri din diverse ramuri ale spectrului financiar: macroeconomie, strategie, sector bancar, fonduri de pensii și de investiții, societăți de asigurări, piață de capital, comunicare financiară și relații cu investitorii etc.

AAFBR este membră a EFFAS (The European Federation of Financial Analysts Societies), o federație ce cuprinde 14 de societăți naționale din domeniul investițiilor din Europa și a ACIIA (Association of Certified International Investment Analysts), o organizație de tip umbrelă înființată în anul 2000 pentru asociațiile naționale și regionale de profesioniști în domeniul investițiilor.

Prin activitatea desfășurată de către membrii săi, AAFBR își propune următoarele obiective:

- să prezinte un punct de vedere obiectiv și profesionist cu privire la perspectivele economiei românești și pe plan internațional: prin intermediul conferințelor cu profil financiar, comunicatelor de presă publicate ca urmare a unor sondaje interne în rândul membrilor asociației și opiniilor exprimate în mass-media românească;
- să ofere instrumente și opinii utile către: companiile interesate de evoluțiile macroeconomice în cadrul proceselor interne de administrare a activelor și pasivelor, analiștilor care doresc un punct de reper pentru propriile estimări, presei care identifică provocări economice în prezent și propune soluții pentru viitor, mediului universitar care se orientează

asupra cercetării științifice în domeniul financiar;

- să aibă un rol important în societate prin desfășurarea sau promovarea unor programe de perfecționare în domeniul financiar-bancar. Astfel, AAFBR oferă în România 3 certificări recunoscute pe plan internațional: CEFA-Certificatul European pentru Analist Financiar, CIIA- Certificatul Internațional pentru Analist de Investiții și CESGA – Certificatul pentru Analist ESG (En: *Environmental, Social, Governance*)

În vederea realizării obiectivelor sale, AAFBR a dezvoltat o serie de parteneriate strategice, respectiv cu Institutul Bancar Român (IBR), Asociația Națională a Evaluatorilor Autorizați din România (ANEVAR), Academia de Studii Economice (ASE), ENVISIA Business School și Institutul de Studii Financiare (ISF). De asemenea, AAFBR a organizat diverse evenimente împreună cu Bursa de Valori București, Asociația CFA România și Asociația Trezorerierilor din România (ATR).

Pentru a cunoaște mai multe detalii despre activitatea echipei noastre, va invităm să parcurgeți proiectele prezentate în newsletter-ul nostru, dar și pe site-ul AAFBR.

Cu stimă,

Daniela ROPOTĂ, CIIA, CESGA

Președinte AAFBR

PROIECTE AAFBR

Conferința AAFBR 2024, Ediția a XVI-a, 16 mai 2024

“Drumul României spre excelență prin aderarea la Elita OECD”

În data de 16 mai 2024, începând cu ora 16:30 (EEST time) a avut loc Conferința Anuală a Asociației Analistilor Financiar-Bancari din Romania (AAFBR) în limba română în format hibrid

Conferința AAFBR din acest an a fost dedicată demersului de admitere al României ca membru al OECD. Considerăm ca o astfel de temă este de mare actualitate, dat fiind faptul că după aderarea României la Uniunea Europeană și NATO, afilierea țării noastre la OECD se înscrie într-un obiectiv de țară cu adevărat autentic.

Astfel, în rândul speakerilor la eveniment se regăsesc Dna Koske, director adjunct al Direcției economice a OECD, Dl Luca Niculescu, Secretar de Stat și Coordonator național al aderării României la OECD, oficiali ai BNR, precum și specialiști recunoscuți în domeniul financiar-bancar din România în cadrul unor dezbateri de înaltă ținută profesională.

Evenimentul poate fi găsit pe canalul de YouTube al AAFBR: <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Agenda

Discursuri de deschidere ale evenimentului

- Daniela Ropota, Președinte AAFBR
- Csaba Bálint, Membru CA BNR
- Adrian Tanase, Director General BVB
- Isabell Koske, Deputy Director of the Economic Department's Country Studies Branch of OECD (intervenție în engleză)

Panelul 1: Oportunități și provocări în contextul aderării României la OECD

- Luca Niculescu, Secretar de Stat și Coordonator național al aderării României la OECD
- Valentin Lazea, Economist Șef BNR
- Ionut Dumitru, Economist Șef Raiffeisen Bank

Moderator: Daniela Ropota, Președinte AAFBR

Panelul 2: Impactul aderării României la OECD asupra mediului privat

- Dana Dima (Demetrian), Vicepreședinte Retail & Private Banking BCR
- Daniela Iliescu, Director executiv ROPEA, Membra al CA al Patria Bank și Membră al CS al Bancii de Investiții și Dezvoltare
- Radu Craciun, Președinte APAPR, Președinte Directorat BCR Pensii, membru fondator AAFBR

Moderator: Flavius Jakubowicz, Vicepreședinte AAFBR

Decernare diplome certificări

Întregul eveniment a fost moderat de către Adina Ardeleanu, fondator Financial Intelligence

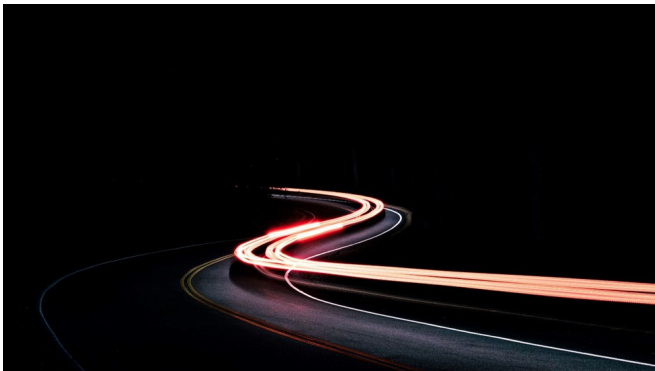
Conferința anuală a AAFBR în imagini

Parteneriate AAFBR

1. Program de pregătire CIIA în parteneriat cu Envisia

Envisia Business School și AAFBR - Asociația Română a Analiztilor Financiari și Bancari anunță cu mândrie lansarea ediției 2024 a soluției de formare care va sprijini candidații să se

pregătească mai bine pentru obținerea CIIA - Certified International Investment Analyst, calificare profesională de prestigiu sub egida ACIIA - Asociația Analiztilor Internaționali Certificați.

Certificarea internațională pregătește și permite profesioniștilor să gestioneze neprevăzutul, dar și să dețină cunoștințele, abilitățile și competențele care le vor asigura agilitatea profesională și adaptarea în timp real la provocările profesiei de analist financiar.

Aplicați până pe 15 Septembrie 2024 la soluția de formare avansată oferită de facilitatori.

CE ESTE CIIA

CIIA este o calificare profesională avansată, recunoscută la nivel internațional, cu două niveluri de examene: (1) **foundation** - pentru candidații cu diplomă universitară și experiență de muncă de cel puțin 1 an și (2) **final** - pentru candidații care dețin o diplomă universitară și o experiență profesională de minim 5 ani.

Ambele niveluri conțin 7 module, acoperind tot ce este nevoie să cunoască un profesionist financiar:

- Managementul portofoliului
- Analiză financiară
- Economie
- Actiuni

- Finanțe corporative
- Obligațiuni
- Derivate

Pentru toate acestea, Envisia și AAFBR oferă o noua soluție avansată de pregătire.

DE CE OBȚII CERTIFICAREA CIIA?

CIIA este o calificare profesională avansată recunoscută la nivel internațional, care examinează candidații la un standard înalt într-un mod practic și oferă:

- Recunoaștere globală, afiliere și oportunități: prestigiu internațional
- Echiparea profesioniștilor de top în investiții cu abilități avansate pentru a adăuga valoare în rolurile lor și în organizațiile lor
- Combină cunoștințele de clasă reală cu respectul pentru expertiza și cultura locală
- Titularii CIIA beneficiază de salarii mai mari

Recunoaștere globală. Certificarea poate fi echivalată în cazul programelor financiare de către Autoritățile din Marea Britanie, Franța, Spania, Italia, Portugalia, Grecia și Polonia. În afara Europei, diploma CIIA este recunoscută în special de autoritățile de reglementare din Asia și America de Sud.

CEEA CE OFERIM

O soluție completă de formare avansată care va sprijini profesioniștii din mediul de afaceri și financiar să obțină certificarea CIIA.

- suport dedicat 1 an;
- Înregistrare și acces la platforma de învățare online ACCIA (materiale de curs, filme de curs, exerciții, monitor de progres);
- 8 ateliere practice (31 de ore în total) de examene simulate. Simulări ale examenelor reale pentru fiecare dintre cele 8 MODULE ale EXAMENELOR DE NIVEL FINAL CIIA cu soluții și concepte explicate (sfaturi și trucuri) din examenele trecute susținute de practicieni de nivel superior în calitate de FACILITATOR;
- Îndrumare. Lectorii sunt disponibili – online sau e-mail – pentru a oferi explicații suplimentare, dacă este necesar, în perioada de studiu;

Costul a 3 examene pe o perioadă de circa 1,5 ani

Nivelul final CIIA, pregătirea **examenului 1**: 4 tutoriale online live (16 ore) + taxă de înscriere la examenul 1 + notarea examenului

Nivelul final CIIA, pregătirea **examenului 2**: 3 tutoriale online live (12 ore) + taxă de înscriere la examenul 2 + notarea examenului

Nivelul final CIIA, pregătire pentru **examenul național**: 1 tutorial online live (3 ore) + notarea examenului

Cost pachet complet: 3.500 euro + TVA, plătit după cum urmează:

2.000 EUR + TVA până la 15 SEPTEMBRIE 2024

1.500 EUR + TVA până la 15 APRILIE 2025

Data limită de înscriere: 15 Septembrie 2024

Program de pregătire CEFA în parteneriat cu IBR

Certified European Financial Analyst Diploma (CEFA) – standardul european de competență profesională pentru analiștii financiari

În baza parteneriatului dintre Asociația Analistilor Financiar-Bancari din România (AAFBR) și Institutul Bancar Român (IBR), în anul 2014 au fost lansate cursurile de pregătire pentru susținerea examenului în vederea obținerii CEFA Diploma – *Certified European Financial Analyst Diploma*, lansată în urmă cu 30 de ani pentru pregătire în domeniul financiar la nivel internațional.

Pe plan european, certificarea CEFA este oferită de *The European Federation of the Financial Analysts Societies (EFFAS)*. Federația europeană este reprezentată în România de către AAFBR, care pune la dispoziție structura de examinare și alocă lectorii pentru cursuri, aceștia fiind experți cu reputație și practică profesională în segmentele acoperite de cursuri.

În baza experienței în livrarea cu succes a cursurilor de pregătire pentru susținerea examenelor în vederea obținerii celor două certificări profesionale, IBR oferă cadrul de

procedură și organizatoric necesar asigurării standardelor de calitate educațională cerute de EFFAS. Certificarea profesională a devenit o alternativă de pregătire preferată la programele MBA/EMBA, fiind **mai aplicată și conectată mai mult cu partea profesională**, oferind un set de cunoștințe, abilitați și competențe relevante pentru o anumită profesie, asigurând deținătorilor un avantaj profesional competitiv foarte apreciat de angajatori.

Diploma CEFA este recomandată în special pentru persoanele care activează în analiză financiară, trezorerie, corporate finance, private & investment banking, fonduri de investiții, fonduri de pensii, asigurări de viață, wealth management, private equity, reglementare și supraveghere a sectoarelor menționate și oricărui profesionist care dorește să exceleze în domeniul analizei și investițiilor și să-și certifice calificarea și experiența profesională conform standardelor internaționale.

Structură cursuri și examene:

Cursurile suport oferite prin intermediul IBR oferă avantajul **combinării tutoriatului din partea lectorilor cu studiu individual (blended learning)**. Cursurile se desfășoară vineri după – amiază și sâmbătă – în total 16 zile de cursuri, desfășurate online în prezent.

Programul CEFA cuprinde 3 examene internaționale și 1 examen național ce cuprinde noțiuni specifice cadrului economico-fiscal din România și noțiuni de etică, obiectivul acestor programe fiind acela de acoperi atât un standard ridicat de pregătire în domeniul financiar la nivel internațional, cât și cunoașterea reglementărilor la nivel local.

Examenele internaționale pot fi susținute de două ori pe an și acoperă următoarele materii: analiză financiară, finanțe corporative, evaluarea companiei, economie, management portofoliu, obligațiuni și derivate.

Avantajele participării la cursurile de pregătire pentru diploma CEFA organizate de AAFBR & IBR sunt următoarele:

- un pachet de training aplicat, livrat de lectori care fac parte din elita profesioniștilor în industria serviciilor financiare;
- orarul cursurilor adaptat programului de lucru al cursanților;
- curricula acoperă toate segmentele importante în domeniul financiar;
- un avantaj competitiv important la susținerea examenelor față de studiul individual integral și un excelent raport calitate – preț.

Diploma CEFA atestă **recunoașterea la nivel internațional a competențelor profesionale necesare în portofoliul unui analist financiar de top**. Competențele obținute prin finalizarea cu succes a programului de studiu pot fi fructificate în bănci, piața de capital, asigurări, corporații, autorități de reglementare etc.

Actualitatea tematicii programului de pregătire și utilitatea acestuia în practică profesională este demonstrată fie prin beneficiile aferente deținerii unei certificări profesionale de prestigiu pentru **cei care parcurg întreg programul, fie prin ultra-specializare într-un anumit domeniu, pentru cei care optează doar pentru participarea la unul sau la câteva module din cadrul programului.**

O nouă serie a programului de pregătire CEFA a fost lansată în iunie 2023, iar următoarea serie va începe în iunie 2024. Alătură-te elitei analiștilor financiar-bancari! În această perioadă cursurile se vor desfășura în format online, pe platforma ZOOM.

Cei interesați doar de o anumită tematică specializată din cadrul programului, dar și cei care doresc să cunoască mai în detaliu certificările și modul în care acestea se desfășoară, prin participarea efectivă și activă la o sesiune de curs, au **posibilitatea să se înscrie, exclusiv, doar la anumite module tematice.**

Mai multe informații despre certificările CEFA pot fi găsite pe site-urile IBR, AAFBR și EFFAS :

<https://www.ibr-rbi.ro/4733/certified-european-financial-analyst-cefa-diploma-program/>

<https://www.aafb.ro/certificari-si-cursuri/>

<https://effas.net/>

Date de contact pentru cei care doresc să urmeze cursurile aferente programelor CEFA în România: : Emilia Frunză – Training Coordinator, emilia.frunza@ibr-rbi.ro, telefon: +40748.886.834

Institutul Bancar Român

Webinar suport pentru certificarea internațională Certified ESG Analyst—CESGA

Factorii ESG (Environmental, Social and Governance) conduc la o modificare pe termen lung a lumii investițiilor, pornind de la conștientizarea importanței schimbărilor climatice și sociale și a necesității adaptării la acestea. Un rol major îl dețin pachetele legislative implementate în majoritatea jurisdicțiilor, remarcându-se coerența reglementărilor europene în domeniul clasificării unitare a activităților sustenabile și al transparenței informațiilor privind durabilitatea în serviciile financiare.

Programul **CESGA –Certified ESG Analyst**, oferit de către EFFAS (European Federation of Financial Analyst Societies), reprezintă o certificare flexibilă, utilă tuturor celor care activează în domeniul financiar, care doresc să se pregătească în privința cerințelor ESG la nivel internațional. În România, CESGA este organizat prin intermediul Asociației Analizatorilor Financiar-Bancari (AAFBR), membră EFFAS.

CONȚINUTUL WEBINARULUI

Temele abordate în cadrul webinarului vor fi:

- stadiul integrării factorilor ESG în adoptarea investițiilor
- clasele de active adecvate investițiilor sustenabile
- integrarea ESG în analiza și evaluarea investițiilor
- studiu de caz** - componentă cu o pondere semnificativă în rezultatul final al examenului CESGA.

Programul CESGA, oferit de către AAFBR și IBR include **un webinar live de 4 ore**, care îi va sprijini pe candidați în pregătirea pentru examen, facilitând parcurgerea materialelor de studiu de pe platforma EFFAS, necesare obținerii certificării.

LECTOR: Cosmin PAUNESCU, care are o experiență de peste 20 de ani în piața de capital. Din iunie 2021 deține certificarea CESGA® (Certified ESG Analyst), fiind unul din top performerii la nivel internațional.

Materialele de studiu și examenul sunt în limba engleză. Pregătirea examenului presupune alocarea a circa 150 de ore de studiu individual. EFFAS organizează examene CESGA de patru ori pe an (martie, iunie, septembrie, decembrie).

TARIF STANDARD 1.450 euro/participant (nu se aplică TVA)

TARIF SPECIAL EARLY-BIRD: 1.350 euro/participant

Tariful este final și include: 6 luni acces la platforma de materiale de pregătire EFFAS, participarea la webinar și înscrierea la examen (taxa de examen).

Pentru detalii și înscriere, vă rugăm să ne contactați:

Emilia Frunză, Training Manager, IBR
0748886834, emilia.frunza@ibr-rbi.ro

III. Interviu Conferința anuală a AAFBR

1. Aderarea la OECD reprezintă deopotrivă o necesitate, și o oportunitate unică pentru România de a-și îmbunătăți practicile de guvernare, de a stimula reformele structurale și de a crește atractivitatea țării pentru investiții

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Anul acesta, conferința anuală propune o temă majoră și anume aderarea României la OECD, un obiectiv de țară foarte important din perspectiva atingerii unor standarde calitative esențiale care să faciliteze dezvoltarea economică a țării noastre. De fapt, aderarea la OECD constituie cel mai important și concret obiectiv de țară al României după intrarea în Uniunea Europeană și în NATO. Polonia, Republica Cehă, Ungaria, Slovacia, Slovenia, adică cam toate țările din Europa Centrală și de Est sunt de mai mulți ani membre ale OECD. Astfel, cu atât mai mult, nici România nu mai poate întârzia mult timp pentru a se alătura unui grup select de economii care își asumă respectarea unor standarde minime de guvernare.

Așa cum arată chiar numele, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, sprijină colaborarea între cele mai performante economii în vederea promovării celor mai bune practici în administrația publică și a afacerilor. Avem șansa de a intra în liga profesioniștilor și de a face demersuri calitative reale pentru a depăși nivelul ultimului loc în clasamente precum cel referitor la incluziune sau intermedierea financiară.

Ca atare, aderarea la OECD reprezintă deopotrivă o necesitate, și o oportunitate unică pentru România de a-și îmbunătăți practicile de guvernare, de a stimula reformele structurale și de a crește atractivitatea țării pentru investiții.

Implicațiile cu privire la aderarea la OECD vor fi abordate mai în detaliu cu invitații noștri atât din perspectiva macroeconomică, cât și din perspectiva privată, pensii și investiții în paginile următoare.

Înainte de acestea vom cunoaște în deschidere punctele de vedere ale dlui Csaba Balint, membru CA a Bancii Naționale a României, dlui Adrian Tanase, Director General al Bursei de Valori București.

Noi suntem peste 100 de analiști financiar-bancari din România și suntem mândri să fim membri ai Federației Europene a Societăților de Analiști Financieri (EFFAS). Prin intermediul dumnealor oferim acces la programe internaționale de top în domeniul financiar la preturi mai mici decât în Europa, ținând seama de puterea mai redusă de cumpărare pe plan intern. Mai multe despre proiectele noastre găsiți pe site-ul AAFBR.

În încheiere, aș dori să mulțumesc consiliului director, membrilor Asociației, partenerilor și sponsorilor noștri din această ediție, respectiv BCR, membru a Erste Group, PwC România, Exim Banca Românească, SAI Patria Asset Management, UNIUNEA NAȚIONALĂ A SOC. DE ASIGURARE-REASIGURARE DIN ROMÂNIA (UNSAR) și România Educata Financiar, dar și partenerilor noștri educaționali, Institutul Bancar Român (IBR), Institutul de Studii Financiare (ISF) și Envisia- Boards of Elite. Mulțumim încă o dată Băncii Naționale a României pentru găzduire, inclusiv pentru suportul oferit din ultimii 15 ani pentru evenimentele noastre financiare.

Autor: Daniela ROPOTĂ, Președinte AAFBR

2. Care este stadiul aderării României la OECD?

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Aderarea la OCDE este un obiectiv strategic, al treilea după aderarea la Uniunea Europeană și la NATO. Acesta este un obiectiv de multă vreme pentru că am depus pentru prima oară cererea de aderare în 2004, exact acum 20 de ani. Pe urmă am revenit câțiva ani mai târziu și am tot revenit. Putem face o carte întreagă numai despre acest parcurs al nostru pentru a începe procesul de aderare.

Multe din motivele pentru care n-am început mai devreme nu au neapărat legătură cu România, ci cu procese mai ample, cu chestiuni geopolitice, cu echilibrul între țările europene și non-europene, cu o dilemă pe care la un moment dat a avut-o și OECD-ul, cum au avut-o și alte instituții internaționale, cât să privilegiezi extinderea sau aprofundarea organizației.

În prezent, suntem în grafic cu procesul de aderare. Pentru că am început în 2022, suntem evaluați de 26 de comitete, care acoperă practic tot ce ne putem imagina din viața economică, socială din România. Există un domeniu de care OCDE nu se ocupă și anume securitatea.

Procesul de aderare este foarte alert: în iunie 2022 OCDE-ul ne-a trimis o foaie de parcurs, cu jaloanele care trebuie îndeplinite pentru a adera. Am răspuns imediat, adică imediat câteva luni mai târziu, printr-un memorandum inițial, ceea ce înseamnă un document de aproape 1.000 de pagini la care au lucrat cam toate instituțiile din România în care spuneam cam cum estimăm noi că ne aliniem la practicile, procedurile, standardele OCDE.

Imediat după acest document, pe care l-am depus pe 15 decembrie 2022, au început să vină foarte multe întrebări de la cele 26 de comitete și am calculat că am primit peste 10.000 de întrebări până acum. Așadar, au fost sute de chestionare, 36 de misiuni de evaluare din partea acestor comitete și multe audieri după aceea și la Paris. Deci, noi suntem acum cam în faza în care am cam terminat cu misiunile de evaluare și acum au început deja audierile, câteodată unele audieri finale la Paris în fața acestor comitete, care

după aceea, când consideră că ai terminat capitolul respectiv, comitetul respectiv, îți dau așa-numită opinie formală, un aviz formal. Când se adună 26, există din nou o decizie politică a ambasadorilor celor 38 de state pentru confirmarea aderării. Ambasadoarea SUA spunea într-un interviu recent că România este cea mai avansată dintre cele șase țări candidate. Intre timp sunt șapte pentru că a intervenit și candidatura Indoneziei în urmă cu o lună.

Experții OCDE, atunci când vin în România pentru o misiune de evaluare, au cam 50-60 de întâlniri cu reprezentanții instituțiilor, dar și cu cei din societatea civilă, cu mediul academic, cu sindicatele, cu mediul de afaceri etc. Și după acestea primim recomandări și în funcție de cum terminăm, de cum răspundem acestor recomandări, vom încheia procesul de aderare.

Nu există un termen pentru aderare fixat în acest proces. Sunt unele țări care au aderat în 3-4 ani, altele care au aderat în 10-11 ani. E pur și simplu în funcție de cum funcționezi tu și de cum atingi acele standarde ridicate.

Care sunt principalele reforme?

Există o lectură pe care o recomand cu multă căldură, dar sunt convins că mulți dintre dumneavoastră au făcut-o deja. Studiul economic pentru România publicat de OCDE acum câteva luni. Acesta este un document pe care OCDE-ul îl scrie o dată la doi ani pentru fiecare stat membru și este o radiografie foarte bună a politicilor din țara respectivă în cam toate domeniile. România fiind țară candidate beneficiază și ea de un astfel de studiu. Acesta poate fi realizat și în afara acestui cadru, dar costă destul de mult. Acum face parte din factura procesului de aderare, se realizează, după cum spuneam, o dată la doi ani și e bine că poți să compare evoluțiile de la un studiu la altul. La noi primul a fost în februarie 2022, al doilea a venit acum. Deci acolo apar și liniile mari de reformă pe care ar trebui să le facă România pentru a adera la OCDE.

Una dintre reformele importante este guvernarea corporativă și mai ales guvernarea întreprinderilor de stat. A existat un raport al OCDE din martie, anul trecut privind stadiul guvernării corporative la întreprinderile de stat în România și întotdeauna s-au făcut pași în direcția bună, adică a existat o lege nouă, s-a înființat această agenție pentru AMEPIP, pentru monitorizarea

performanțelor întreprinderilor publice, o lege care este salutată în acest raport al OCDE, dar evident trebuie toată legea și implementată până la capăt.

Si ar mai fi îmbunătățirea cadrului fiscal, modernizarea administrației fiscale, sporirea echității în sistemul de pensii, îmbunătățirea standardelor sociale, extinderea accesului la educație și, de asemenea, , sunt multe criterii care țin de partea de mediu. Cam o treime dintre cele 250-260 de instrumente pe care le avem de implementat sau de modificat au legătura cu mediul. Sigur, sunt capitole unde stăm mai bine și altele în care stăm mai puțin bine.

Care sunt riscurile si oportunitatile intrarii Romaniei la OECD?

Există o țintă fixate de premier, respective 2026, de a fi membri ai OCDE.

Există un angajament politic puternic din partea tuturor partidelor care au fost la guvernare în ultimii 20 de ani.

Cehia, Polonia, Ungaria au intrat în OCDE în 1995-1996. Slovacia puțin mai târziu în 2000. Nu cred că Polonia anului 1995 era mai dezvoltată decât România anului 2024, dar organizația s-a schimbat mult, a devenit mai relevantă și s-au schimbat și criteriile de aderare.

Cei care au intrat în anii 1990 au fost evaluați de 3 comitete. Noi, suntem acum evaluați de 26. Cei care au intrat înaintea noastră, acum câțiva ani au fost evaluați de 22 de comitete. Și în afara de aceste comitete sunt foarte multe subgrupuri. De exemplu, Comitetul de Investiții are 11 subgrupuri și tot atâtea chestionare suplimentare.

Deci riscul cel mai mare pe care l-aș vedea ar fi să nu ne ținem de ritmul bun în care suntem acum și să ratăm această țintă de 2026. Odată ce aderăm la OCDE, intrăm în altă categorie.

Vor veni mai multe investiții, ceea ce este interesant din perspectiva faptului că investițiile din fonduri europene ar putea să aibă o altă dimensiune. Țări precum Japonia sau Coreea de Sud vor fi mai interesate de investiții în România și fonduri de

investiții din mai multe state vor fi mai interesate în momentul în care ești membru al OCDE.

Aderarea la OCDE va însemna un instrument puternic de transformare. Administrația românească va beneficia de o expertiză extraordinară. OCDE-ul este un rezervor de expertiză fantastic. Sunt 3000-4000 de experți acolo. E o organizație care își bazează politicile și propunerile de politici pe date și pe statistici, adică nu pe imaginația unuia sau altuia, deci adună datele, statisticile și apoi propun politici. O bună parte din aquis-ul european se bazează pe norme ale OCDE.

Este foarte bine că suntem în Uniunea Europeană și vom sta la masă și cu oameni din alte culturi economice. Cred ca va fi foarte bine pentru România să aibă această deschidere, să fie cu Statele Unite la aceeași masă, nu numai la NATO, dar și la OCDE, împreună cu țări ca Japonia, Coreea de Sud, Australia, Noua Zeelandă, state din America Latină.

Avem câteva lucruri bune de învățat de la Costa Rica, de exemplu cel puțin în domeniul protecției mediului. De asemenea, am văzut că Costa Rica este în top 10 al țărilor cu o libertate foarte bună a presiei.

Așadar, o administrație mai eficientă, investiții mai multe, o creștere a rating-ului de țară, acestea sunt legate. Adică dacă nu faci reforme, nu-ți va crește rating-ul de țară, dar dacă faci reforme, îl vei putea îmbunătăți și te vei putea împrumuta la costuri mai mici. Toate acestea depind de eforturile noastre. Acum, eforturile sunt în direcția bună, am spune că sunt în ritmul bun.

**Luca NICULESCU, Secretar de Stat si
Coordonator national al aderarii Romaniei la
OECD**

3. Aderarea la OECD ar putea aduce numeroase beneficii, inclusiv accesul la expertiză și resursele acestei organizații, dar și o mai mare credibilitate pe plan internațional.

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

În ultimele decenii, România a făcut progrese majore în cadrul procesului de integrare europeană. Aderarea la Uniunea Europeană în 2007 a fost un moment crucial care a impulsionat reformele economice și a deschis calea către modernizarea economiei. În anul 2000, PIB-ul pe cap de locuitor al României la paritatea puterii de cumpărare era de aproximativ 25% din media UE, iar în prezent acest indicator depășește 75%. România a recuperat anual, în medie, două puncte procentuale din acest decalaj.

În procesul de convergență, un rol important l-a jucat creșterea dinamică a productivității muncii, cea mai rapidă creștere din regiunea Europa Centrală și de Est, fiind observată în România. Tendința pozitivă a fost susținută în mare măsură de restructurarea economică. În anul 2000, aproape 45% din populația ocupată era implicată în agricultură, urmată de industrie 22% și servicii de piață 21%. În prezent, ponderea s-a deplasat semnificativ către serviciile de piață, cu o valoare adăugată mult mai ridicată.

În cadrul sectorului de servicii, anumite categorii, precum IT&C, au demonstrat o creștere excepțional de rapidă. Dacă analizăm ponderea valorii adăugate a segmentului IT&C în economiile naționale, România se află în top 5 al țărilor UE.

Creșterea productivității a fost semnificativ susținută de acumularea investițiilor străine directe, ISD. Deși stocul de ISD din România nu este considerat ridicat în comparație regională, în ultimii 10-15 ani a avut loc o convergență dinamică. Odată cu investițiile au venit transferuri de tehnologie și know-how indispensabil, ceea ce este important, deoarece nivelul cheltuielilor interne pentru cercetare și dezvoltare este scăzut.

În general, rata investițiilor în România poate fi considerată una dintre cele mai ridicate, aproape 26% din PIB în ultimii 20 de ani, cu 5 puncte procentuale peste media UE, ceea ce a reprezentat un sprijin suplimentar. Acumularea de stoc de capital, capital deepening, este o necesitate și de obicei dă rezultate bune în țările mai puțin dezvoltate.

Se poate rezuma astfel, integrarea europeană, incluzând atât aderarea la NATO cât și la UE, a deschis o oportunitate istorică pentru România. Pentru a sprijini procesul de integrare s-au implementat reforme substanțiale, iar economia a fost deschisă, transformând România într-o destinație și un partener atractiv pe plan internațional. Odată cu integrarea au sosit fonduri europene de amploare istorică pentru accelerarea convergenței. În mod obișnuit, în România se fac progrese mari atunci când se formulează obiective importante la nivel sociopolitic și există sprijin tehnic

extern și eventual puțină presiune, un mic impuls pentru implementarea reformelor.

Printre factorii specifici României merită subliniat faptul că, pe lângă capitala țării, există numeroase centre economice regionale, cum ar fi: Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov, Iași sau Constanța, ce joacă un rol important în dezvoltare. Cei mai importanți șapte poli economici din România contribuie la mai mult de 50% din PIB-ul național. Există totuși numeroase dificultăți structurale care vor necesita eforturi considerabile pentru a fi abordate. Toate județele din România au făcut progrese semnificative în ultimele aproape două decenii și jumătate în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor, dar disparitățile regionale au crescut.

Până acum am beneficiat de un raport datorie publică/PIB relativ scăzut, oferind spațiu de manevră pentru a sprijini creșterea economică, însă majorarea datoriei a creat și vulnerabilități. Pe măsură ce România a recuperat rapid decalajele, au apărut dezechilibre semnificative în frunte cu adâncirea deficitelor gemene, atât deficitul bugetar cât și cel de cont curent, fiind de mulți ani la niveluri foarte ridicate.

În ceea ce privește viitorul mai apropiat, un aspect esențial al convergenței economice îl constituie absorbția eficientă a fondurilor europene. Aceste fonduri au un rol crucial în finanțarea investițiilor și în sprijinirea creșterii economice, iar un alt obiectiv major este realizarea corecției bugetare. Pe un orizont de timp ceva mai îndelungat, convergența implică disciplină, descoperirea surselor proprii de creștere și o schimbare calitativă a structurii economice, având în vedere că fondurile europene nu vor fi disponibile pentru totdeauna sau cel puțin nu în aceeași măsură.

Beneficiile aderării la OECD

În procesul de aderare la OECD, România trebuie să îndeplinească standardele ridicate ale acestei organizații, care promovează politici economice eficiente și bune practici de guvernare.

Aderarea la OECD ar putea aduce numeroase beneficii, inclusiv accesul la expertiza și resursele acestei organizații, dar și o mai mare credibilitate pe plan internațional. OECD oferă un cadru pentru cooperarea internațională în domenii precum educația, sănătatea, mediul și inovarea, aspecte esențiale pentru dezvoltarea sustenabilă. România a demonstrat că poate performa excelent atunci când are un obiectiv clar. Aderarea la OECD reprezintă un nou obiectiv major al politicii externe românești, care ar putea impulsiona reformele și modernizarea.

Ulterior, aderarea la zona euro ar putea fi un alt pas important în procesul de convergență economică completă. În contextul global acutual, caracterizat de incertitudini și schimbări structurale, România trebuie să fie pregătită să răspundă provocărilor. Printre acești factori structurali se numără: îmbătrânirea populației, tranziția către o economie verde, digitalizarea, tensiunile geopolitice și fragmentarea globală, precum și impactul inteligenței artificiale, cu toate aspectele sale pozitive și riscurile asociate.

Doresc să închei cu un îndemn pentru Asociația Analizatorilor Financiar-Bancari din România, organizație ce are un rol esențial. Într-o perioadă în care tehnologia poate facilita manipularea informațiilor și apariția fenomenelor de fake news AAFBR trebuie să promoveze în continuare, faceți deja, eficient profesionalismul prin opinii și analize de calitate care reflectă realitatea economică. Aceasta contribuie în cele din urmă la o educație financiară mai bună și la dezvoltarea unui sistem financiar robust și transparent.

Autor: Csaba BALINT, membru CA al BNR

4. Avem foarte mare potențial în față, iar piața de capital și capitalizarea economiei din România trebuie să fie o prioritate.

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Aderarea la OECD este un demers minunat, care se sincronizează foarte bine cu toate eforturile pe care le facem pentru a crește bursa, împreună cu toată comunitatea pieței de capital: autorități,

brokeri, emitenți. Experimentăm convergență economică, așa cum arată cifrele în România față de UE. În ceea ce privește piața de capital, diferențele sunt destul de mari față de cele referitoare la nivelul economic. Principalul barometru la care ne uităm este gradul de intermediere financiară, care spune foarte multe lucruri despre starea în

care ne aflăm. Avem foarte mare potențial în față, iar piața de capital și capitalizarea economiei din România trebuie să fie o prioritate.

Piața de capital trebuie să fie în centrul acestui demers, iar ca să avem o piață de capital funcțională, eficientă, ne trebuie calitate.

Am contribuit cu recomandări când s-a construit o strategie de dezvoltare a pieței de capital, odată cu exercițiul OECD. Am văzut și recomandările OECD pentru dezvoltarea pieței de capital și sunt perfect aliniate cu ceea ce considerăm și noi că trebuie făcut. Sperăm să accelerăm această dezvoltare astfel încât să ajungem acolo unde ne dorim cu o piață financiară care să ajute economia României mult mai puternic decât o face acum.

În zona de calitate, guvernanta corporativă este în centrul calității pieței de capital. Mai întâi este nevoie să clarificăm ce înseamnă guvernanta și care sunt practicile în piețele dezvoltate. Nu este nimic de inventat aici, pur și simplu importăm niște valori valide în alte piețe mult mai dezvoltate, iar procesul de aderare la OECD și instituția OECD în mod sigur va face foarte vizibile toate aceste valori.

Menționez aici demersurile pe care le întreprindem pe zona de guvernanta. În primul rând, avem un cod de guvernanta corporativă care a fost lansat împreună cu BERD în 2015 și sperăm ca revizuirea codului să se finalizeze până la sfârșitul acestui an. Sunt implicați toți stakeholderii importanți, inclusiv statul, prin AMPIP, Secretariatul General al Guvernului, asociații, ARIR, Envisia, BERD, Bursa de Valori București și emitenții.

Încercăm să implementăm nu la nivelul bursei, ci la nivelul comunității, la nivel de asociații, un mecanism de monitorizare, care să arate modul în care este respectat acest cod. Este foarte important, inclusiv în acest proces de evaluare a spectrului economic din România, să avem și un mecanism de evaluare și monitorizare a codului, a modului în care companiile, cel puțin cele listate, sunt pregătite sau se manifestă în această zonă de guvernanta corporativă.

Mai sunt multe alte demersuri educaționale și în zona de sustenabilitate, unde suntem prezenți în această zonă și unde sunt convins că se uită și OECD.

Demersul de aderare la OECD este foarte important și este o oportunitate care ni se deschide și care sperăm să se materializeze cu aderarea în 2026, care implicit va însemna că am accelerat modul în care implementăm practicile din piețele dezvoltate.

Autor: Adrian TĂNASE, Director General al Bursei de Valori București

5. România a fost aproape să adopte modelul de creștere prin exporturi în 2015

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Fotografia macroeconomică a României a devenit periferică

Pentru a vorbi în cunoștință de cauză de aderarea la OCDE trebuie să avem în vedere cum s-ar încadra România între cele 38 țări membre ale organizației din punctul de vedere a două criterii: i) nivelul de dezvoltare economică și ii) gradul de democratizare. Din perspectiva primului criteriu, România este din 2019 o țară cu venituri ridicate ('high income country'), categorie unde se încadrează 34 din cele 38 de țări. Asta înseamnă că dacă România dorea să adere la OCDE în anii 2000, așa cum s-a mai vehiculat, atunci pur și simplu nu ar fi putut, deoarece nu ar fi îndeplinit acest criteriu. În privința gradului de democratizare, 21 din cele 38 de țări membre sunt considerate democrații depline, iar 15 sunt democrații imperfecte, categorie unde s-ar încadra și România, alături de țările din categoria sa din Europa Centrală, și anume Cehia, Polonia, Slovacia și Ungaria. Doar două dintre țările membre OCDE nu pot fi considerate democrații, respectiv Mexic și Turcia.

Al doilea palier al unei analize, România versus țările OCDE, se referă la cum ar performa România din punct de vedere macroeconomic în raport cu aceste țări. În acest sens există patru criterii macroeconomice. În privința primului criteriu, cel al inflației pentru ultimele 12 luni, România ar fi a patra de la coada clasamentului. Doar Turcia cu 68%, Columbia cu 7,4% și Islanda cu 6,8% ar avea inflație mai mare. La al doilea criteriu, cel al deficitului bugetar, potrivit prognozelor The Economist pentru 2024, doar Statele Unite, cu un deficit bugetar de 6,1%, ar avea un deficit mai mare decât România, pentru care este estimat un nivel de 6%. De remarcat că România stă mai rău față de Turcia, cu deficit bugetar de 4,6%, Columbia cu 5,1% și Mexic cu 4,7%. În privința celui de-al treilea

criteriu, cel al deficitului de cont curent, România ar fi ultima în lista OCDE, cu un nivel de 6,5%, chiar peste Turcia cu 3%, Columbia cu 3,1%, Mexic cu 0,6%, în condițiile în care Polonia, Cehia și Ungaria se bucură de surplus de cont curent. Doar în privința ultimului criteriu, cel al creșterii economice, România ar sta mai bine decât alte țări cu un nivel al creșterii de 2,5% estimate în 2024. Doar Turcia ar depăși România în acest an, cu o creștere economică de 4%. În concluzie, din punctul de vedere al criteriilor macroeconomice, România are trei bile negre și una albă.

Factorul forță de muncă va limita drastic creșterea PIB

Aceste poziții periferice ale României se datorează unor mituri urbane pe care le împărtășește toată lumea, adică mediul politic, presa, clasa antreprenorială și angajații. Primul mit urban este că economia României poate să crească accelerat, chiar peste potențialul său de creștere și chiar dacă acest lucru echivalează cu o creștere a inflației. Cei care spun acest lucru sunt foarte mulți și nu sunt contracarați de analiști. Dar o astfel de creștere reprezintă o imposibilitate matematică.

O țară 'high income' precum România, nu mai poate să crească cu 5-6%, acest lucru a fost valabil din 2001 până în 2010, raportat la nivelul nostru de dezvoltare de atunci. În prezent, potențialul de creștere economică al României este de 3,5-4%. Motivul se referă la faptul că, dintre cei trei factori care compun PIB-ul potențial, respectiv capitalul, forța de muncă și productivitatea totală a factorilor, România este extrem de limitată în privința factorului forță de muncă. România are probleme imense în privința demografiei, a calității educației, în ceea ce privește intensitatea participării forței de muncă în economie. O țară poate dispune de capitaluri importante și de productivitate crescută, dar dacă este limitată în ceea ce privește factorul muncă, creșterea economică potențială nu se poate materializa.

Spre exemplu, gradul de angajare, calculat pentru persoanele între 15 și 60 ani este în România de 63%, față de media OCDE de 69%. Scorul PISA pentru România este de 428 puncte față de media OCDE de 478 puncte, iar ponderea persoanelor cu studii superioare în forța de muncă este de 19,7%

în România, față de media OCDE de 41%. Astfel, principala problemă a firmelor va deveni că trebuie să plătească mulți angajați cu salarii mai mari decât ar justifica productivitatea acestora. Ca atare, faptul

că în România, ideea că economia poate crește în orice ritm este un fals și această idee nu este aproape deloc combătută.

Modelul anglo-saxon nu se potrivește României, care promovează creșterea pe consum

Al doilea mit urban al societății românești este că deficitul bugetar nu contează pentru că avem la dispoziție bani europeni. Dar majoritatea celor care vorbesc nu știu că bani europeni se înregistrează atât pe partea de venituri, cât și pe cea de cheltuieli. Fără fonduri europene, veniturile României sunt de 27% din PIB, iar cheltuielile bugetare de 33% din PIB, deci deficit de 6% din PIB. Dacă luăm în calcul și banii europeni, veniturile bugetare sunt de 33% din PIB, cheltuielile bugetare de 39% din PIB, iar deficitul bugetar rămâne tot de 6% din PIB. O altă afirmație axiomatică amintită des este că putem cheltui dacă am prevăzut în buget respectiva cheltuială. Dar afirmația corectă ar trebui să fie că putem cheltui o anumită sumă prevăzută în buget dacă România se poate împrumuta la un cost rezonabil. O țară care de 30 ani funcționează cu deficit bugetar nu poate să afirme liniștită că are bani prevăzuți în buget pentru cheltuieli.

Al treilea mit urban se referă promovarea modelului de creștere pe consum și nu bazat pe exporturi, precum Cehia, Polonia sau Ungaria. România ar trebui să se îndrepte către cultura europeană, dar în schimb noi suntem apropiați de cultura anglo-saxonă. Astfel de țări, precum Statele Unite, Marea Britanie, Australia, Canada, Noua Zeelandă, au

deficite de cont curent, ceea ce nu este cazul țărilor europene, cu excepția Franței și Belgiei. Explicația pentru care țările anglo-saxone au deficite de cont curent este că își permit deoarece au surplus de capital, pe care îl exportă. România vrea să adopte politici precum țările dezvoltate anglo-saxone, dar fără să dispună de capitaluri.

După cel de-al doilea război mondial, țările europene s-au trezit în ruină, iar multe, în frunte cu Germania au dezvoltat un model economic unde obiectivul a fost să exporte pentru a putea să importe ceea ce aveau nevoie. Și Cehia, Polonia, Ungaria și Slovacia, membre ale OCDE, au preluat modelul german de creștere prin exporturi. România a fost pe punctul de a adopta acest model în perioada 2013-2015, când au fost realizate reforme fiscale semnificative. Dar, în 2015 clasa politică, din rațiuni electorale, a hotărât brusc că România nu trebuie să meargă pe modelul de creștere bazat pe exporturi, ci pe o creștere economică bazată pe consum.

România îndeplinea în 2015 toate cele cinci criterii de la Maastricht și putea să continue pe drumul creșterii prin exporturi, este drept împinsă cumva de FMI. Această decizie politică de a merge către un model de creștere bazat pe consum a fost de altfel aplaudată de public și România nu a mai devenit atelierul de producție al Germaniei, așa cum sunt Cehia, Polonia sau Ungaria. Iar, în Europa, țări care au deficite externe foarte mari și se bazează pe consum, pot fi numărate lejer pe degetele de la o mână. Dar, dacă România vrea să promoveze, precum țările anglo-saxone, înregistrarea de deficite de cont curent, în condițiile în care nu este în postura să facă export de capital, este treaba românilor să meargă înainte cu astfel de politici.

Autor: Valentin LAZEA, Economist Șef BNR

6. Atât pe venituri, cât și pe cheltuieli fiscale România are probleme cantitative și calitative

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Ecuția bugetului are trei necunoscute și toate cu provocări mari: deficit, cheltuieli, venituri.

Deficitul bugetar este uriaș. Suntem probabil în zona de 7%, ori când ai venituri de 27% din PIB din taxe și impozite și ai deficit de 7%, este ca și cum la fiecare 100 de lei încasati din taxe și impozite, cheltui 126 ($= 100 \cdot 34/27$) și împrumuți 26. În primul rând, deficitul bugetar trebuie redus absolut obligatoriu.

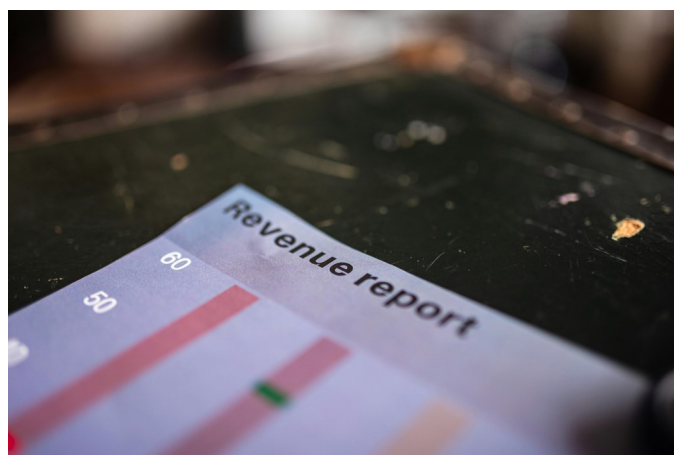
Pe partea de cheltuieli, avem o problemă cantitativă și una calitativă în același timp. Cantitativă, pentru că după orice standard european și mai ales standard OECD, România cheltuie foarte puțini bani pentru servicii publice de bază, educație, sănătate și altele. De ce? Pentru că avem foarte puține resurse la dispoziție.

De exemplu, educația: avem o lege organică care spune că educația trebuie să primească 6% din PIB. Noi am avut în ultimii 30 de ani un pic peste 3% din PIB, adică jumătate din ce spune legea organică și nici nu o să avem curând 6% din PIB pentru că nu avem de unde. Doar câteva țări din Europa au alocat 6% din PIB pentru educație. De exemplu Finlanda, care are resurse din taxe și impozite de peste 45% din PIB. Așadar, noi vrem din 27% să dăm 6% din educație.

În al doilea rând, dacă ne uităm la calitatea cheltuielilor publice, avem o mare problemă. Este nevoie să lucrăm foarte energic pe parte de bani irosiți, respectiv la îmbunătățirea eficienței cheltuirii banilor publici. Un alt aspect, cheltuielile cu dobânzile la datoria publică sunt în continuă creștere. De ce? Pentru că deficitele sunt deja mari, foarte mari, de 5 ani de zile. Din 2019, România are deficite de aproape 5% sau chiar mai mult de 5% din PIB an de an, ceea ce a pus foarte mare presiune pe datoria publică, iar dobânzile la datoria publică au ajuns să depășească 2% din PIB. Vă

aduc aminte că România nu cheltuie 2% din PIB pentru apărare, deci cheltuielile cu dobânzile la datoria publică au ajuns să depășească tot ce cheltuim noi pentru apărarea țării, mai ales într-un context geopolitic foarte complicat. Revenim iarăși nevoia de a reduce deficitul bugetar, de a reduce prima de risc și a reduce costurile de finanțare, acestea fiind foarte mari.

Pe partea de venituri avem de asemenea probleme cantitative, dar și calitative. Referitor la partea calitativă, avem un dezechilibru foarte mare între cum taxăm munca și cum taxăm capitalul, aspect subliniat și în rapoartele OECD. Avem unul dintre cele mai mari dezechilibre dintre țările OECD între taxarea muncii și taxarea capitalului, adică o taxare mult prea înaltă a muncii relativ cu capitalul, taxat mult mai puțin. De asemenea, aspectul acesta trebuie adresat în anii următori.

Problema cantitativă ține de nivelul de colectare a taxelor și impozitelor. Avem venituri colectate, așa cum menționam mai devreme, 27% din PIB vs. o medie europeană de 40% vs. o medie a OECD care se apropie de 35%. Dacă adăugăm toate presiunile pe care le avem pe buget în anii următori, cheltuieli de apărare, cu serviciile publice de bază, educație, sănătate care nu mai pot fi neglijate la nesfârșit. Pare obligatoriu să crești colectarea taxelor și impozitelor, mai ales într-un context în care, după 2027, nu se știe dacă banii europeni vor mai fi la nivelul la care sunt astăzi.

Să nu uităm că Europa are o situație economică destul de complicată. Țările donatoare probabil nu vor mai fi la fel de dornice după 2027 să aloce bugete atât de mari pentru țările beneficiare, iar România nu va mai fi pe lista de priorități. La 77-

78% PIB per capita din media UE la paritatea puterii de cumpărare, România nu mai este țară săracă.

Sigur că avem foarte mari dezechilibre și foarte mari diferențe între zonele geografice ale țării, fiind județe care au un nivel de dezvoltare mult mai scăzut și județe care sunt mult mai sus decât media europeană. În primul rând, București (fără Ilfov) are un nivel de în jur de 200% din media UE, în termen de PIB per capita la paritatea puterii de cumpărare.

Anul trecut am avut circa 6% din PIB investiții publice, din care aproape 4% din PIB din fonduri europene și doar circa 2% din PIB din resurse proprii. România nu are resurse astăzi proprii cu care să facă nici o lucrare mare de infrastructură. Nu are bani. Și de aceea iarăși revin la ideea de a crește colectarea taxelor și impozitelor. Trebuie să ai resursele tale cu care să acoperi toate necesitățile în zona serviciilor publice de bază, infrastructură, educație, sănătate, de apărare etc. Si cei de la OECD ne spun că trebuie să resolvăm problema colectării taxelor și echilibrul între muncă-capital, respectiv taxarea muncii și a capitalului.

Noi avem o mare problemă și cu echitatea sistemului de taxare. Tratatând diferit venituri din perspectivă fiscală, tratăm diferit clase sociale, domenii economice, sectoare de activitate, ceea ce nu e regulă. Principiul trebuie să fie unul singur, și anume, taxe rezonabile, dar plătite de toți. Dacă fiecare se crede special, fiecare sector de activitate poate să construiască un caz, noi suntem speciali și merităm stimulente fiscale, dar nu mai putem să le susținem.

Se poate intra în OECD cu aceste probleme foarte serioase, din punctul meu de vedere. Eu sunt mai optimist în momentul de față că lucrurile iau o turnură pozitivă pentru România. Cred că avem o aliniere a lucrurilor, astfel încât să sperăm că în anii următori vom face progrese mai mari în termeni de reforme în diverse sectoare, în primul rând în zona fiscală despre care am menționat înainte.

De asemenea, avem o precondiție necesară și anume să avem stabilitate politică și sperăm că vom avea și după alegeri, respectiv o fereastră în față de cel puțin 5 ani, în care putem lua decizii corecte la nivel economic, la nivel fiscal și bugetar

care să rezolve aceste decalaje pe care le avem nu doar față de standardele OECD, dar și față de cele europene.

**Autor: Ionuț DUMITRU, Economist Șef
Raiffeisen Bank**

7. Care sunt provocările din perspectiva finanțării bancare și a investițiilor

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Avem o creștere economică și mai ales la nivel de PIB per capita semnificativă, dar ea a fost în primul rând finanțată de investițiile străine, mai puțin contribuția capitalului autohton, fie privat sau public. Avem, dacă ne uităm în cei 30 de ani de capitalism peste 550.000 de companii, agenți economici, de la companii medii, mici, foarte mici, medii, respectiv acea clasă de SME-uri, la companii mari. Din punct de vedere număr de angajați și structură, cât și al contribuției la PIB, situația nu este semnificativ diferită de radiografia la nivelul Uniunii Europene.

Astfel, s-a creat o clasă de antreprenori, de agenți economici în economia românească, care încep să producă. Dacă ne uităm însă la dispersia foarte mare la nivelul antreprenorilor mici, companiilor mici și foarte mici, vedem că există probleme din lipsă sau dintr-un nivel redus al educației financiare, care, de fapt, se reflectă și în performanța financiară și în poziția financiară. Lipsa de capital a companiilor mici și foarte mici le face în final mai puțin bancabile și este unul din motivele gradului redus al intermedierei financiare.

Suntem pe ultimul loc în Uniunea Europeană din perspectiva indicatorului credite bancare raportate la PIB, la un nivel de 25%, în condițiile în care media Uniunii Europene este la 80% aproape 90%, iar țările din Europa Centrală și de Est au indicatorul respectiv undeva într-un interval de la 40% la 60%. Finanțarea economiei provine în mare parte de la companiile mari, multe subsidiare ale unor entități străine care și-au finanțat activitățile din

România, activități care se reflectă mai departe în exporturi.

Competitivitatea foarte redusă din perspectiva productivității capitalului și a muncii este cu atât mai mult influențată și de un grad foarte redus de inovare pe care îl observăm în economia românească. Într-un sondaj, aproximativ 10% din companiile românești au intenția sau au inițiative de inovare în comparație cu 50% ca număr din companiile din Uniunea Europeană, diferență care afectează semnificativ negativ gradul de competitivitate al economiei românești.

Vorbind mai departe de competitivitatea sectorului agricol, deși avem o bază de resurse semnificativă și la nivelul culturilor vegetale România se află în top, în condițiile în care se află în top 3 - 5 producători pe anumite elemente la nivel european, nu avem instrumentele și capacitatea să valorificăm la nivel de valoare adăugată până la produsul finit, până la nivelul sectorului produselor alimentare. Aici vorbim de o lipsă semnificativă de investiții care să permită mecanizare, îmbunătățirea sistemelor de irigații, dar și o lipsă a personalului specializat, care până la urmă se traduce tot printr-o competitivitate redusă.

Elementul cel mai important pe care îl văd prin aderarea României la OECD și, de fapt, prin paleta largă de reforme economice este adresarea unei probleme fundamentale a economiei și anume lipsa capitalului autohton, atât privat, cât și public, care să se ducă mai departe în investiții și care să susțină creșterea economică.

Uitându-ne la un sondaj recent publicat de Banca Europeană de Investiții, în ceea ce privește mediul investițional, cu privire la bariere care împiedică dezvoltarea și creșterea investițiilor, respondenții din mediul economic au menționat incertitudinile mai ales în ceea ce privește contextul geopolitic sau alte riscuri ale unor șocuri, accesul redus la infrastructură și, bineînțeles, accesul limitat la finanțare

Un alt exemplu conex sectorului bancar, o lipsă de capital și de finanțare se observă și la nivelul pieței de private equity din România, unde suntem ca indicatori sub toate celelalte țări din regiune și la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește nivelul fondurilor de investiții ridicate în România și a fondurilor de venture capital. O problemă semnificativă a acestei poziționări, este, din nou, lipsa capitalului local autohton.

Așa cum a fost menționat inclusiv în rapoartele anterioare ale OECD, aceasta ar fi una din direcțiile

importante de dezvoltare a pieței de capital și a capitalului local, pentru că, cel puțin statistic, la nivelul Uniunii Europene, acest sector de private equity și venture capital are un impact semnificativ în economie, având o creștere mai accelerată decât companiile din celelalte sectoare, o creștere a locurilor de muncă și, nu în ultimul rând, o contribuție semnificativă la susținerea inovației.

Cum ar trebui mediul bancar să stimuleze investițiile private

Investițiile private sunt într-o oarecare stagnare, iar sectorul bancar este unul din jucători care ar putea contribui la o îmbunătățire a mediului investițional și a produselor.

O bancă își face o anumită strategie de afaceri, își construiește un anumit portofoliu de produse și servicii în funcție și de apetitul de risc pe care îl are și de oportunitățile pe care le identifică în piață. Băncile ar putea avea o schimbare de perspectivă, mai ales din punct de vedere al apetitului de risc, prin desenarea unor produse care să răspundă mai bine nevoilor agenților economici interesați să realizeze investiții.

O bună parte din produsele bancare existente au ca model de analiză financiară și de underwriting, o analiză a performanței financiare a agenților economici, interacțiuni cu clientul și sunt puține bănci care sunt dispuse să-și asume riscul finanțării unor planuri de afaceri de creștere și care să se uite la cash-flowurile viitoare. Acestea din urmă nu trebuie să fie neapărat acceptate din start de către banker și evident că băncile nu trebuie să-și asume întru totul riscurile aferente a acestor investiții și planuri de afaceri.

În mod normal, ar trebui să existe o alocare corectă sau echitabilă a riscului între investitorii de *equity*, între acționari, cei care vin cu inițiativa proiectului respectiv și bancă. Și este rolul băncilor să ceară această contribuție din partea acționarilor respectivi.

Procesul de analiză financiară pentru acordarea unui credit ar putea să devină mai complex. Așa numitul *due diligence* ar trebui să se uite mult mai atent la capacitățile manageriale ale companiei, la performanța trecută, la procesele interne, la profilul acționarului, la profilul reputațional al acționarului și al managementului. Toate aceste elemente aduc confort dincolo de o simplă garanție, dar reprezintă o sursă secundară pentru rambursarea unui împrumut pentru o afacere care poate să se dezvolte și să genereze cashflow-uri.

Autor: Daniela ILIESCU, Director Executiv ROPEA, membră CA Patria Bank și membră CS Banca de Investiții și Dezvoltare

8. Cum putem crește incluziunea financiară în România, cum am putea să rezolvăm în principal problemele din zona rurală, unde știm că avem cele mai mari probleme?

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Aș vrea să leg un pic discuția despre micro-întreprinderi și persoane fizice.

În primul rând o să încep cu partea pozitivă. Am început acum 30 de ani să construim banking în România cu adevărat. Vorbesc despre persoane fizice și microcompanii și suntem undeva spre 68-70% grad de bancarizare.

Când spun grad de bancarizare înseamnă că cel puțin persoanele din România au o relație cu banca. ca poate să fie o simplă relație prin cont curent.

Mai mult de 80% din companiile din România sunt companii mici și foarte mici. Aproape 70% sunt sub 100.000 de euro cifră de afaceri. Aici există o legătură clară, de 1 la 1, între persoana fizică, educată sau nu, cu acces la informație sau nu, și compania mică care își începe un business. Așadar atât timp cât n-o să fixăm bazele educației financiare, n-o să vedem companii mici care să-și deruleze sau să cunoască ce înseamnă un cash flow. Probabil că știți cu toții, de la florăria din colț până la cel care inventează software, foarte puțini dintre cei care își dezvoltă un business cunosc cu adevărat indicatori financiari a unui business. Nu vorbesc de *business case* sau de plan de afaceri.

Întorcându-mă la incluziunea financiară, aș putea spune că România a crescut în zig-zag. A început în forță, pentru că am pornit de la zero, apoi am avut un palier de staționare prin 2008-2009, după care, din nou, noua generație, care a venit din urmă, a început să cunoască ce înseamnă un serviciu financiar.

Suntem cu toții în mediul urban și organizăm conferințe de acest gen. Nu știu câți dintre dvs vizitați mediul rural și nu vorbesc de mici orașele. O să vă dați seama că există o diferențiere majoră și educația nu începe cu forța. Educația începe în pași. Și în pași de la cei tineri, de la cei mai mici, de

la copii până la adulți, până la pensionari. Și pensionarii au nevoie de educație financiară.

Oamenii ca să poată fi educați au nevoie de informație, de acces la informație și de cineva care să le explice. Dacă acest lucru nu se întâmplă, atunci, în cel mai rău caz, o să rămânem la 70% probabil încă 10-15 ani. Deci ar trebui să ne întoarcem cu toții spre întreaga populație a României, dacă într-adevăr vrem să atingem un grad de educație, vorbesc în general educație și bineînțeles ating și latura de educație financiară, și dacă am vrea cumva să ajungem să avem și companii educate, atunci ar trebui să facem un pic mai mult.

O să vă spun din exemplele proprii, nu contează ce bănci suntem, cum suntem, trebuie să facem ceva mai mult. În cazul nostrum, avem peste 1000 de oameni care fac voluntariat în educație financiară, inclusiv eu, parcurg în fiecare an universități, școli, licee și companii mari. Înseamnă investiție în educație digitală, pentru că ea face parte din incluziunea financiară.

Avem nevoie de încredere. Iar încrederea aceasta nu este doar între bănci și populație, este încrederea în România și în lucrurile în care se pot construi în România. Din nou, încrederea, până acum, *Artificial Intelligence* n-a putut să o construiască, așa că este nevoie să o facem emoțional și *face-to-face*, cum se spune, în fața oamenilor.

De asemenea, aș vrea să vă spun un pic cum pot să ajute educația digitală și incluziunea financiară în mediul rural. Zona digitală, cel puțin în Banca Comercială Română, a fost primordială. De mai mult de șase ani,

investim enorm în zona aceasta. Și am ajuns să creștem cu doi digiți gradul de accesibilitate la serviciile financiare. Nu vorbesc doar de contul curent și salariu, ci vorbim de pensii, de asigurări, de zona de investiții, de produse investiționale, așadar despre diversificare. Iar acest lucru s-a întâmplat pentru că, în primul rând, oamenii au început să înțeleagă de ce, pentru ce și cum. Pentru că ajută foarte mult la un model de plan financiar al vieții lor, nu neapărat doar al companiilor lor. În al doilea rând pentru că au consilieri care pot să ajute, indiferent că suntem în mediu digital sau analog. Și în al treilea rând pentru că putem ajunge oriunde în țară cu acest model.

Acum 8 ani am început școala de bani. A fost o școală primară, primele clase, în care totul se întâmpla în clasă, cu foarte mulți oameni. Apoi am

mers foarte mult spre zona personalizată, unde practic un coaching financiar se întâmplă zi de zi la orice interacțiune cu un client. Am mers și în zona aceasta digitală, care astăzi ne-a permis să încercăm să construim o agenție mobilă în mediul rural, pentru că oamenii au nevoie de oameni, permițând colegilor noștri și respectiv clienților să poată să facă, să spunem, dezvoltare de relație și de înțelegere a serviciilor financiare, cât mai simple. Așadar o accesibilitate simplă.

Întorcându-mă la întrebarea dacă putem, da, putem. Întorcându-mă la întrebarea cum putem, putem, pentru că avem suficient flux digital și suficientă tehnologie și vreau să vă spun că în cătunele din munți, există cel puțin două, trei telefoane mobile.

Și noi, știți, spre 95% mobilitatea noastră este pe telefonul mobil, spre deosebire de țările despre care s-a vorbit mai devreme, acestea fiind mult în spatele nostru la ceea ce înseamnă accesibilitatea telefonului mobil.

Așadar avem tehnologie, avem comunicații, dacă dezvoltăm, dacă investim și dacă încercăm să fim mai aproape de mediul rural. Da, și statul ne poate ajuta, bineînțeles. S-au dat exemple ca Australia, nu știu câți dintre dvs știți cum, să spunem, acele zone care practic nu au avut acces la nimic, iar acum accesează mult mai ușor serviciile financiare.

Nu trebuie să încercăm să facem doar parteneriate, trebuie să înțelegem cum s-au întâmplat lucrurile și noi să le facem mai bine.

Cum am putea îmbunătăți deschiderea de conturi bancare?

În primul rând ar trebui să aibă o relație cu banca. Aici mă refer la școala generală, școala primară, licee și facultăți, unde nu au învățat ce înseamnă să nu “stai cu banii la saltea”, atunci este de datoria noastră să le arătăm beneficiile pe care ei le-ar putea avea într-o relație în care deschizându-și o relație financiară cu o bancă sau cu o instituție încearcă să-și diversifice și să-și distribuie puțin riscul.

Deci, cel mai important lucru pentru ca acești oameni să facă un pas este să le arăți beneficiile în viața lor, în business-ul lor și să le arăți clar aceste beneficii, nu pe vorbe. Și, într-adevăr, din nou ne întoarcem la zona de consiliere care trebuie să crească și recunosc că așa cum se întâmplă în toate industriile, problema forței de muncă există și în sistemul bancar. Apetitul de a veni și a lucra ca și consilier nu mai este atât de mare ca pe vremuri, iar educația sau modul în care consilierii trebuie să dezvolte o relație cu un client, încă mai are, să spunem, un *buffer* de evoluție.

Deci, convingerea mea este că acei oameni care încă mai țin banii la saltea, cum se spune pe românește, ar trebui în primul rând să fie consiliați de oameni care pot explica beneficiile în business-urile lor, în viața lor. Și dacă acest lucru se întâmplă, lucrurile se pot realiza.

Noi facem cafenele de investiții, de exemplu, în toată țara, fie companii, fie persoane fizice. Avem multe întrebări și spre surprinderea mea, avem întrebări și de la oameni care sunt educați. Așadar, educația, în general, nu neapărat este egală cu educația financiară sau cu încrederea în sistemul financiar.

**Autor: Dana DIMA (DEMETRIAN),
Vicepresedinte Retail & Private Banking BCR**

9. Activele fondurilor de pensii vor crește cu 25-30 miliarde euro în cinci ani

Extras din conferința anuală a AAFBR <https://www.youtube.com/watch?v=T1M3ROkF2Rk>

Între elita OCDE și o nouă formă fără fond

Aderarea la OCDE înseamnă o ștachetă pe care România își propune să o depășească, însă în absența unui stimulent reprezentat de primirea unor finanțări europene, precum este cazul PNRR. Aderarea la OCDE nu trebuie să rămână doar un demers formal declarativ, ci este nevoie să reprezinte un proces asumat prin ceea ce autoritățile române vor face efectiv. Altfel, acest obiectiv se va constitui într-o nouă formă fără fond.

Pensiile ocupaționale rămân inactive fără stimulente fiscale

Dintre cele 38 țări membre OCDE, în 22 țări este obligatorie sau semi-obligatorie înrolarea cetățenilor într-un fond de pensii (sistemul semi-obligatoriu înseamnă că este inițial obligatorie înscrierea în sistemul privat, dar ulterior orice persoană se poate retrage în sistemul public). Există o diversitate de sisteme de pensii, însă în țările vestice cel mai popular sistem este reprezentat de pensiile ocupaționale. Acesta presupune o înrolare automată sau semi-automată a angajaților și se bazează pe un sistem de deductibilități prin care companiile sunt cele care plătesc contribuțiile.

În România, există de trei ani o lege a pensiilor ocupaționale, dar din păcate nu există nicio lege care să introducă, pentru aceste noi tipuri de fonduri, un stimul fiscal măcar de amplitudinea celui în vigoare pentru pilonul III. Deși ar fi un sistem cu valențe interesante pentru angajați, acest al IV-lea pilon al sistemului de pensii este de fapt inactiv. Din această perspectivă, o eventuală aderare la OCDE ar fi de așteptat să susțină adopția efectivă de către România a pensiilor ocupaționale, această organizație având un focus aparte către sprijinirea acestui sistem de pensii.

Fondurile de pensii din România sunt foarte naționaliste

La nivelul țărilor OCDE, raportul mediu dintre activele fondurilor de pensii și PIB este de 100%, în timp ce în România este de numai 8%. Chiar dacă avem o cale lungă de parcurs spre un astfel de prag, saltul activelor fondurilor de pensii din România va fi major în anii următori. Astfel, în următorii doar cinci ani, presupunând că sistemul românesc de pensii rămâne nealterat de intervenții negative, activele fondurilor de pensii pilon II vor crește cu 25-30 miliarde euro, față de 27 miliarde euro în prezent. Adică, în doar cinci ani își vor dubla activele, acumulând active tot atât de mari precum cât s-au acumulat în 16 ani, de la inițierea acestui sistem.

Ca atare, grație fondurilor de pensii, există deja acumulat un capital românesc substanțial. Problema reală este a canalelor prin care acest capital poate ajunge în economia din România. Pentru că, dincolo de cele mai bune intenții, bursa din București nu va putea să facă față. Și atunci suntem condamnați să găsim și alte canale de investiții precum fondurile de private equity și fondurile de infrastructură care să fie active în economia locală. Pentru că ar fi păcat ca astfel de volume uriașe de capital să migreze către piețele externe. La acest moment, fondurile de pensii din România pot fi considerate drept cele mai

naționaliste, în sensul că pilonul II are cel mai mic procent din active investite în străinătate, respectiv de 9%, față de o medie în jur de 50-60% la nivelul țărilor OCDE. În cazul țărilor baltice sau al Bulgariei, procentul activelor investite în străinătate ajunge la 80-90% din activele fondurilor de pensii.

Oportunitățile la BVB și în industria de private equity sunt prea firave

Ca atare, grație fondurilor de pensii, există o acumulare substanțială de capital și trebuie să vedem ce facem cu acest capital. Până acum 10-15 ani spuneam că avem bursă, dar nu avem investitori. Acum avem investitori, adică în principal fondurile de pensii, dar acestea sunt prea mari față de ce poate oferi bursa din București. Fondurile de pensii sunt fără îndoială o sursă principală de capital care să capitalizeze companiile. Investițiile în fondurile de private equity reprezintă o variantă investițională importantă, cu condiția ca România să ofere afaceri antreprenoriale reprezentative, adică un mediu propice inclusiv pentru acești investitori financiari. Spre exemplu, în Bulgaria se întâmplă lucruri mult mai vibrante comparativ cu România, când ne referim la industria de private equity. Este astfel nevoie nu doar de capital, ci și de antreprenori de un anumit calibru. Până la urmă însă, fondurile de pensii vor fi în postura de a aduce randamente investitorilor dintr-o expunere semnificativă în străinătate, ceea ce va reprezenta o evoluție firească.

**Radu CRĂCIUN, președinte BCR Pensii,
președinte al Asociației pentru Pensiiile
Administrate Privat din România (APAPR)**

10. Evoluția principalilor indicatori macroeconomici

urmă continuă să fie afectate de activitatea industrială modestă atât internă cât și externă (în special din țările vest-europene și mai ales din

Principalii indicatori macroeconomici	2020	2021	2022	2023	Cele mai recente***	Perioada
Produsul intern brut (nominal), mil. lei	1.066.780,5	1.189.089,8	1.401.345,4	1605591,1	339.404,0	T1 2024
Produsul intern brut (real)*, an/an	-3,7%	5,7%	4,1%	2,1%	0,1%	T1 2024
Productia industrială**, an/an	-9,2%	2,0%	-10,3%	-6,8%	2,8%	T1 2024
Lucrările de construcții**, an/an	15,9%	2,9%	17,7%	27,3%	-7,9%	T1 2024
Comertul cu amănuntul**, an/an	2,2%	7,2%	3,6%	0,1%	9,5%	Apr. 2024
Inflația anuală (sfârșit de perioadă)	2,1%	8,2%	16,4%	6,6%	5,9%	Apr. 2024
Rata șomajului, BIM (sfârșit de perioadă)	6,4%	5,7%	5,6%	5,4%	5,3%	Apr. 2024
Salariul mediu net, sfârșit de perioadă, lei	3.620	3.879	4.398	5.079	5.185	Apr. 2024
Creșterea salariului mediu net (% an/an)	8,4%	7,2%	13,4%	15,5%	13,9%	Mar. 2024
Salariul minim pe economie, net, lei	1.346	1.386	1.898	2.079	2079	Oct. 2023
Deficitul/ excedentul bugetar cash (% din PIB)	-9,8%	-6,7%	-5,7%	-5,7%	-3,2%	Apr. 2024
Deficitul de cont curent (mld. EUR, cumulativ)	-11,0	-16,9	-26,6	-22,7	-3,9	T1 2024
Deficitul de cont curent (% din PIB)	-5,0%	-7,1%	-9,0%	-7,0%	1,1%	T1 2024
Datoria publică, ESA (% din PIB)	46,8%	48,6%	47,2%	49,1%	52,4%	Feb. 2024
Dobanda de politica monetară (sfârșit de perioadă)	1,50	1,75	6,75	7,00	7,00	Mai. 2024
ROBOR 3 luni (medie lunară)	2,04	2,83	7,66	6,25	6,05	Mai. 2024
Creditele private, an/an	5,5%	14,8%	12,1%	6,5%	5,8%	Apr. 2024
Depozitele private, an/an	14,4%	13,9%	7,1%	11,8%	11,9%	Apr. 2024
Cursul de schimb EUR/RON (sfârșit de perioadă)	4,8694	4,9481	4,9474	4,9746	4,9767	Mai. 2024

* date brute

** date ajustate sezonier

*** la data realizării analizei, 11 iunie 2024

Economiei României a crescut în T1 2024 cu 0,4% trim./trim. (ajustat sezonier) și cu doar 0,1% an/an (brut) (+1,8% an/an ajustat sezonier), afectată de nivelul redus al producției industriale din cauza cererii externe slabe și ratelor de dobândă la credite încă ridicate.

Pe partea ofertei, la creșterea PIB în T1 2024 au contribuit fiecare cu +0,2pp, activitățile culturale, care au crescut semnificativ (+7,0% an/an), respective sectorul IT, care a crescut cu numai 2% an/an. Impozitele nete au crescut cu +6% an/an, având cea mai mare contribuție pozitivă la PIB de +0,6pp. Agricultură a crescut cu 2,1% an/an, cu o contribuție marginală la PIB datorită ponderii sale valorice reduse. Construcțiile, sectorul comerț, transporturi și horeca precum și industria au scăzut în T1 2024 cu -2,4% an/an, -1,7% an/an și -1,1% an/an, având o contribuție negativă la formarea PIB.

Pe partea cererii, creșterea PIB a fost alimentată în principal de consumul privat (+2,6pp), care a crescut cu 3,4% an/an (însă mai lent vs. 6,4% în T1 2023), dar și de consumul public (+0,4pp), care a crescut cu cca. 4,0% an/an, la fel de rapid ca în T1 2023. Cererea externă a contribuit negativ la PIB (-2,6pp), consumul pe bază de importuri crescând mai rapid decât creșterea exporturilor. Acestea din

Germania, principalul partener comercial al României). Producția restrânsă s-a reflectat și în scăderea masivă stocurilor, acestea extrăgând -1,6pp din PIB.

Sectorul construcțiilor a scăzut cu 7,9% an/an (față de o creștere de 12,7% an/an în T1 2023, din cauza prețurilor ridicate ale materialelor de construcții, lipsei forței de muncă și creditelor scumpe. Conform datelor INS ajustate sezonier, segmentul rezidențial a scăzut dramatic, cu -31,8% an/an, iar cel comercial a crescut cu numai 1,5% an/an în T1 2024. Construcțiile de infrastructură rămân principalul motor de creștere (+9,2% an/an), însă ritmul a decelerat puternic comparativ cu T1 2023. După mai mult de un an de scădere continuă, producția industrială a crescut cu 2,8% an/an în luna martie 2024.

Vânzările cu amănuntul au accelerat în aprilie 2024 la 9,5% an/an. S-au înregistrat creșteri pe segmentul produselor alimentare (+2,3% an/an) și al celor nealimentare (+0,7% an/an), cel al combustibililor scăzând moderat cu 2,2% an/an. Consumul intern a fost susținut de creșterea veniturilor reale, o dată cu scăderea inflației, dar și de creșterea salariului minim în ianuarie 2023 la 3000lei brut și în octombrie 2023, la 3300lei brut.

O nouă majorare, la 3700 lei brut, este așteptată de la 1 iulie 2024. Creșterea salariului mediu net a încetinit ușor în aprilie la 14% an/an (vs. 15,0% an/an în aprilie 2023). Salariul net real a crescut cu 6,8% an/an în aprilie 2024.

Dupa primele patru luni ale anului deficitul comercial a fost de 9,3 mld.euro. Doar în luna aprilie s-a înregistrat o creștere cu 29,7% an/an, la 2,7 mld.euro. Exporturile și importurile au crescut cu 14,8%, respectiv cu 17,8% an/an. Produsele chimice au avut cea mai mare creștere atât la import (+6,7% an/an) cât și la export (+15% an/an). Au mai crescut la import, categoria alimente și animale vii (+3,6% an/an), iar la export categoria mașini și echipamente (+7,0% an/an). Cca. 73% din activitatea comercială a României se derulează cu țările din Uniunea Europeană.

Având în vedere anul electoral, și deficitul bugetar s-a situat la un nivel record de 3,24% din PIB (57,3 mld.lei) după doar patru luni din 2024. Creșterea veniturilor s-a redus la 15,3% an/an în aprilie (de la 15,8% an/an în martie), în timp ce cheltuielile bugetare au accelerat la 29,2% an/an (față de 22,7% an/an în martie).

Deficitul de cont curent a mai echilibrat situația, crescând sub așteptări la numai 1,1% din PIB în T1 2024, respectiv la 3,9 mld.euro, ușor mai redus comparativ cu T1 2023. Deficitul de bunuri a rămas la nivelul anului anterior (-6,6 mld.euro în T1 2024), surplusul din servicii a scăzut cu 12% an/an la 3,3 mld.euro. Veniturile primare au înregistrat un deficit de 1,7 mld.euro (+30% an/an), iar cele secundare un surplus record de 1mld.euro, de 6 ori mai mare decât anul anterior.

La nivelul întregului an 2024, creșterea economică s-ar putea situa peste nivelul anului trecut, mai ales pe seama revenirii consumului, stimulat de majorările salariale acordate în preajma alegerilor dar și de scăderea inflației. De asemenea, România beneficiază de sume importante din fonduri europene în cadrul PNRR și al programului multianual 2021-2027 pentru investiții în infrastructură, digitalizare, protecția mediului și coeziune socială.

Autor: Iulia CORLĂNESCU, Vicepreședinte AAFBR

Site-uri utile

Banca Națională a României <http://www.bnro.ro/Home.aspx>

Institutul Național de Statistică <http://www.insse.ro/cms/>

Bursa de Valori București <http://www.bvb.ro/>

Autoritatea de Supraveghere Financiară <http://asfromania.ro/>

Institutul de Studii Financiare <https://www.isf.ro/ro>

ANEVAR: <http://site2.anevar.ro/>

Asociația Română a Băncilor <http://www.arb.ro/>

Consiliul Patronatelor Bancare din România <https://www.cpbr.ro/>

Asociația Administratorilor de Fonduri din România <http://www.aaf.ro/>

Asociația Societăților Financiare - ALB Romania <http://www.alb-leasing.ro/>

Consiliul Fiscal <http://www.consiliulfiscal.ro/>

Invest Romania <http://investromania.gov.ro/web/>

ENVISIA: <https://envisia.eu/>

Institutul Bancar Român: <https://www.ibr-rbi.ro/>

Echipa editorială și colaboratori ai newsletterului

Prezentare echipa editorială

Andreea PĂLICI, CMP

Andreea are experiență în piața de capital, predare și cercetare macroeconomică. Este lector pentru programul CEFA la Institutul Bancar Român. În 2023 a obținut ACI Diploma, cea mai prestigioasă certificare ACI FMA. În 2016 a promovat CFA Level 2, al doilea nivel al programului CFA. În 2014 a predat un semestru *Securities Analysis and Portfolio Management* studenților programului de MBA din cadrul Universității GNA din Phagwara (India). Este absolventă a programului de Master în Finanțe a Universității Aarhus (Danemarca). În 2023, a fost aleasă Vicepreședinte AAFBR pentru o perioadă de doi ani.

Daniela ROPOTĂ, CIIA, CESGA

Daniela desfășoară în prezent activități de analiză, evaluare și modelare financiară în cadrul PwC Romania. De asemenea, din anul 2019 este lector asociat IBR pe specialitatea *Corporate Finance* în cadrul programului *Certified European Financial Analyst (CEFA)* și începând cu anul 2021 este lector asociat ENVISIA– Boards of Elite pe specialitatea *Business Valuation*. Daniela are peste 15 ani experiență în analiză de companii listate și nelistate și a realizat numeroase analize de piețe financiare și de companii în diverse sectoare de activitate, incluzând previziuni financiare și evaluări prin abordarea prin piață și abordarea prin venit. A absolvit masterul Management financiar și Piețe de Capital și Facultatea FABIZ în cadrul ASE, a participat la școala de vară organizată de EFFAS la Madrid, este evaluator autorizat ANEVAR pe specialitatea Evaluarea Intreprinderii și deține certificările internaționale *Certified International Investment Analyst (CIIA)* în anul 2017 și *Certified ESG Analyst (CESGA)* în anul 2023. Este membră a AAFBR din anul 2014, a fost aleasă Vicepreședinte în perioada 2018-2020 și Președinte pentru perioada 2020-2024.

Iulia CORLĂNESCU, MBA

Iulia lucrează începând din anul 2023 ca Macroeconomist în cadrul UniCredit Bank Romania. Iulia a activat mai mulți ani ca Manager de relații cu investitorii în cadrul Departamentului Agenții de rating și relații cu investitorii, Banca Comercială Română, participând la elaborarea materialelor suport pentru întâlnirile conducerii băncii cu investitorii instituționali (bănci și firme de investiții străine și locale) și cu principalele agenții internaționale de rating. Expertiza sa în cadrul echipei a cuprins în principal la prezentarea sintetică a strategiei de afaceri, de finanțare și lichiditate a băncii, a evoluției liniilor de afaceri, precum și a influenței mediului macroeconomic și a sectorului bancar local asupra activității și rezultatelor financiare ale băncii. Are o experiență de peste 20 de ani în domeniul bancar contribuind la construirea unor activități noi în cadrul BCR precum cea de factoring în 1998 sau relații cu investitorii în 2007, dar și la dezvoltarea activităților de finanțare externă, relații cu băncile corespondente și cu agențiile de rating. În anul 2007 a absolvit programul MBA Româno-Canadian, specializarea Finanțe. Este membru al AAFBR din anul 2014 și a fost aleasă Vicepreședinte pentru perioada 2023-2024.

AUTORI ARTICOLE ÎN NUMĂRUL CURENT AL NEWSLETTERULUI

Luca NICULESCU

Luca Niculescu este din septembrie 2022 Secretar de Stat în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Coordonator Național pentru procesul de aderare a României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

Între 2016 - 2022 a fost Ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Franceză, Principatul Monaco și Principatul Andorra. A reprezentat, totodată, România în relație cu organizațiile internaționale cu sediul la Paris, în special OCDE și OIF. Între 2019-2022 a fost Președintele Grupului Ambasadorilor Francofoi din Franța (GAFF).

Premii și distincții: Legiunea de onoare în grad de Comandor, Ordinul Artelor și Literelor, în grad de Comandor, Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler, Crucea Regală a României, „Medalia pentru Loialitate” a Casei Regale a României, „Jurnalismul European al Anului” - Institutul European din România, Premiul Asociației Profesioniștilor de Televiziune din România pentru cel mai bun talk-show „Fără frontiere”.

Csaba BALINT

Csaba Bălint este membru al Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a României, cu o experiență de peste 12 ani în industria bancară. Înainte de a se alătura BNR în 2019, a lucrat la o bancă universală în diferite posturi, fiind responsabil de testele de criză macroeconomice și de evoluția cardului de credit. În cadrul Diviziei de Risc a instituției și de analize și previziuni despre economia românească, piețele financiare și sistemul bancar în cadrul Diviziei Finanțe și Planificare în calitate de analist macroeconomic. A câștigat mai multe premii de la organizațiile internaționale de cercetare economică, cum ar fi Consensus Economics (Câștigătorul premiului pentru acuratețea prognozei – 2018) și FocusEconomics (#1 Cel mai bun prognozator general – 2018; #2 Cel mai bun prognozator general – 2016). Predă și la universități din Cluj-Napoca și Oradea. Csaba a promovat examenul CFA de nivelul III în 2016 și deține M.Sc. în finanțe de la Universitatea de Studii Economice București.

Adrian TĂNASE

Adrian TĂNASE este directorul general al Bursei de Valori București și în mandatul căruia BVB a fost promovată la statutul de Piață Emergentă Secundară de FTSE Russell. El a fost numit director general în ianuarie 2018. În perioada 2018 -2021 a fost membru al Consiliului Depozitarului Central, iar din 2019 este președinte CA al CCP.RO Bucharest, societatea care va asigura serviciile de Contraparte Centrală pentru tranzacțiile pe piața de capital și pe piața de energie. Cu titlu de CFA, întreaga experiență a domnului Adrian Tănase este în industria financiară, acesta începându-și cariera în 1998, ca analist financiar.

Înainte de a se alătura Bursei de Valori București, Adrian Tănase a făcut parte din echipa ING Group din România timp de 12 ani. S-a alăturat echipei ING în 2006, ca Equity Portfolio Manager pentru ING Insurance, mai târziu, în 2008, a fost numit Equity Portfolio Manager la ING Asset Management, iar după trei ani a fost promovat în funcția de CEO al ING Asset Management. În 2013 Adrian Tănase a fost numit director de investiții la NN Pensii, cel mai mare administrator de pensii private Pilon II de pe piața din România, până în 2018, când a intrat în echipa Bursei de Valori București.

AUTORI ARTICOLE ÎN NUMĂRUL CURENT AL NEWSLETTERULUI

Ionuț DUMITRU

Ionuț Dumitru conduce Direcția de Cercetare Economică și Sectorială din cadrul Raiffeisen Bank (este Economist-Sef al bancii), este profesor universitar la Facultatea de Finanțe, Asigurări, Banci și Burse de Valori, Catedra de Monedă din cadrul Academiei de Studii Economice București și este membru fondator al Asociației Analistilor Financiar - Bancari din România (AAFBR), membru afiliat la EFFAS (The European Federation of Financial Analysts Societies). Ionuț a fost președintele Consiliului Fiscal în perioada 2010-2019 și a ocupat funcțiile de Președinte AAFBR în anii 2009 și 2010 și Vicepreședinte AAFBR în perioada 2012-2020. Ionuț Dumitru a absolvit Facultatea de Finanțe, Asigurări, Banci și Burse de Valori, are un master în „Strategii și Politici Financiar-monetare” în cadrul Scolii Doctorale de Finanțe Banci (DOFIN) și a obținut titlul de doctor în economie la Academia de Studii Economice București, domeniul Finanțe. A publicat peste 30 de articole în reviste cotate ISI, reviste indexate în baze de date internaționale și în volumele unor manifestări științifice internaționale și naționale.

Daniela ILIESCU

Daniela Iliescu este Director executiv ROPEA, Membră al CA al Patria Bank și Membră al CS al CS al Băncii de Investiții și Dezvoltare. Daniela a dezvoltat o carieră profesională în domeniul financiar, cu expertiză în gestionarea instituțiilor financiare bancare și non-bancare, atât în calitate de Membru ne-executiv al Consiliilor de Administrație, cât și în funcții Executive. Daniela a acumulat de asemenea expertiză în industria de private-equity, acoperind toate aspectele de la structurare și fundraising până la procesele complexe de tranzacționare în sectorul serviciilor financiare și gestionarea portofoliului investițional. Daniela a supervizat tranzacții de capital privat și finanțare în valoare de peste 200 de milioane de euro. Daniela deține o Diplomă în Board Practice & Directorship emisă de Henley Business School & Envisia și un titlu de Executive MBA emis de Universitatea de Economie din Viena.

Dana DIMA (DEMETRIAN)

Dima (Demetrian) este vicepreședinte Retail & Private Banking al Băncii Comerciale Române și membru în Boardul BCR. Este implicată în activitatea BCR Fond de Pensii ca președinte al Consiliului de Supraveghere și BCR Payments ca membru al Consiliului de Supraveghere. De 13 ani, este membru activ al Consiliului de Administrație al Biroului de Credit din România.

Deține o diplomă de master, obținută în 2003 la Școala Națională de Studii Superioare Postuniversitare, în parteneriat cu « Conservatoire National des Arts et Métiers », Paris, și o diplomă de master în economie, obținută la Academia de Studii Economice din București.

Timp de 26 de ani a fost implicată activ în proiecte de dezvoltare și transformare a industriei bancare – proiecte de inovație și digital banking, management de produse și segmente retail și microîntreprinderi. Consideră că puterea inovației în banking.

Radu CRĂCIUN

Radu Crăciun activează de peste 25 de ani în sectorul piețelor financiare, fiind Președinte al Asociației pentru Pensiile Administrate Privat din România (APAPR) și în ultimii 8 ani Președinte și Director general al BCR Pensii. Anterior a ocupat timp de doi ani funcția de Economist-șef și Director de analiză al Băncii Comerciale Române. În perioada 2014-2016 a fost președinte al Asociației Analistilor Bancari din România, asociație al cărei Membru Fondator este. Începând din 2017 este profesor asociat al ASEBUSS. Scrie comentarii săptămânale pe teme economice și geopolitice pe blogul său www.raducraciun.ro.

Newsletter-ul AAFBR reprezintă un serviciu de informare furnizat de către Asociația Analizatorilor Financiarilor Bancari din România (www.aafb.ro). Articolele și analizele din cadrul newsletter-ului AAFBR prezintă puncte de vedere ale autorilor cu privire la subiecte și evenimente considerate de interes pentru comunitatea AAFBR și publicul larg la un anumit moment. Acestea utilizează surse de informare considerate a fi de încredere, fără a garanta în niciun fel că informațiile publicate în acest material sunt adevărate, corecte și complete. Prezentarea și analiza datelor sunt oferite cu bună credință și doar în scop informativ. Este recomandabil ca cititorul să colecteze informații legate de o anumită temă din mai multe surse, alături de cele găsite în acest newsletter. Autorii și colaboratorii newsletter-ului AAFBR pot deține valori mobiliare prezentate în acest raport și/sau avea raporturi contractuale cu diverse companii analizate. Autorii și AAFBR nu își asumă nicio răspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea deciziilor pe baza datelor furnizate în acest newsletter. Preluarea informațiilor și materialelor din acest buletin este permisă cu condiția obligatorie a menționării drept sursă "Autor articol, sursă newsletter AAFBR". Articolele semnate în calitate de membri, conducători și colaboratori AAFBR reflectă integral analizele și opiniile autorilor, fără a fi implicate în niciun fel companiile unde își exercită funcția în prezent sau și-au desfășurat activitatea în trecut.

